

Stortingsvalget 2001

Storting Election 2001

Norges offisielle statistikk

I denne serien publiseres hovedsakelig primærstatistikk, statistikk fra statistiske regnskapssystemer og resultater fra spesielle tellinger og undersøkelser. Serien har først og fremst referanse- og dokumentasjonsformål. Presentasjonen skjer vesentlig i form av tabeller, figurer og nødvendig informasjon om datamaterialet, innsamlings- og bearbeidingsmetoder, samt begreper og definisjoner. I tillegg gis det en kort oversikt over hovedresultatene.

Serien omfatter også publikasjonene Statistisk årbok, Historisk statistikk, Regionalstatistikk og Veiviser i norsk statistikk.

Official Statistics of Norway

This series consists mainly of primary statistics, statistics from statistical accounting systems and results of special censuses and surveys, for reference and documentation purposes. Presentation is basically in the form of tables, figures and necessary information about data, collection and processing methods, and concepts and definitions. In addition, a short overview of the main results is given.

The series also includes the publications Statistical Yearbook of Norway, Historical Statistics, Regional Statistics and Guide to Norwegian Statistics.

© Statistisk sentralbyrå, mai 2002

Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen, vennligst oppgi Statistisk sentralbyrå som kilde.

ISBN 82-537-5071-4 Trykt versjon

ISBN 82-537-5072-2 Elektronisk versjon

ISSN 0802-9067

Emnegruppe

00.01.10 Stortingsvalg

Design: Enzo Finger Design

Trykk: Statistisk sentralbyrå/420

Standardtegn i tabeller	Symbols in tables	Symbol
Tall kan ikke forekomme	Category not applicable	.
Oppgave mangler	Data not available	..
Oppgave mangler foreløpig	Data not yet available	...
Tall kan ikke offentliggjøres	Not for publication	:
Null	Nil	-
Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	Less than 0.5 of unit employed	0
Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	Less than 0.05 of unit employed	0,0
Foreløpige tall	Provisional or preliminary figure	*
Brudd i den loddrette serien	Break in the homogeneity of a vertical series	—
Brudd i den vannrette serien	Break in the homogeneity of a horizontal series	
Desimalskilletegn	Decimal punctuation mark	, (.)

Forord

Denne publikasjonen inneholder detaljerte resultater over valgdeltaking og fordelingen av stemmer etter parti/valgliste ved Stortingsvalget 10. og 11. september 2001.

Alle tall og tabeller er tidligere presentert i "Dagens statistikk" på www.ssb.no/. På SSBs nettsider finnes også flere og mer detaljerte tabeller.

I tillegg til de offisielle valgresultatene inneholder publikasjonen også tabeller med resultater fra en intervjuundersøkelse som Statistisk sentralbyrå foretok i samarbeid med Institutt for samfunnsforskning samt tall for valgdeltakelsen i innvandrerbefolkningen, en undersøkelse gjennomført på oppdrag av Kommunal- og regionaldepartementet.

Spesialdesignede tabeller på kommunenivå eller andre spesielle tabeller, kan fås ved å henvende seg direkte til Statistisk sentralbyrå. Disse kan gis elektronisk eller på papir.

Førstekonsulent Vebjørn Aalandslid har stått for utarbeidingen av publikasjonen. Ansvarlig seksjonssjef er Elisabetta Vassenden, Seksjon for befolknings- og utdanningsstatistikk.

Statistisk sentralbyrå,
Oslo/Kongsvinger, 5. februar 2002

Svein Longva

Johan-Kristian Tønder

Preface

This publication presents detailed results of the electoral turnout and distribution of votes in the Storting Election on the 10th and 11th of September 2001.

All the figures and tables have been presented earlier on Statistics Norway's website www.ssb.no/. On the same web site more detailed tables are available.

This publication also includes the main results from a sample survey carried out by Statistics Norway and the Department of Social Research. In addition to this the main results from a sample survey revealing the electoral turnout in the immigrant population is presented. The Ministry of Local Government and Regional Development sponsored this survey.

For special designed tables at municipality level or other tables please contact Statistics Norway. The tables may be provided either electronically or on paper.

Mr. Vebjørn Aalandslid prepared this publication. Responsible Head of Division is Elisabetta Vassenden, Division for Population and Education Statistics.

Statistics Norway,
Oslo/Kongsvinger, 5 February 2002

Svein Longva

Johan-Kristian Tønder

Innhold

Figurregister	7
Tabellregister.....	7
1. Hovedresultater og bruk av tabellene.....	9
1.1. Hovedresultater	9
1.2. Bruk av tabellene	15
2. Bakgrunn og formål.....	16
2.1. Formål og historie	16
2.2. Brukere og anvendelsesområder	16
3. Om produksjon av statistikken	16
3.1. Omfang	16
3.2. Datakilder	16
3.3. Utvalg	16
3.4. Datainnsamling.....	17
3.5. Kontroll og revisjon.....	17
4. Begreper, kjennemerker og grupperinger	17
4.1. Definisjon av de viktigste begrepene.....	17
4.2. Definisjon av de viktigste kjennemerkene.....	18
5. Feilkilder og usikkerhet.....	18
5.1. Innsamlings- og bearbeidingsfeil	18
5.2. Utvalgsfeil.....	19
6. Sammenlignbarhet og sammenheng.....	19
6.1. Sammenlignbarhet over tid og sted	19
7. Tilgjengelighet	19
7.1. Internettadresse.....	19
7.2. Språk	20
7.3. Lagring og anvendelse av grunnmaterialet.....	20
Tidligere utkommet på emneområdet.....	34
De sist utgitte publikasjonene i serien Norges offisielle statistikk	35

Contents

List of figures	8
List of tables.....	8
1. Main results and use of tables	21
1.1. Main results	21
1.2. Use of tables.....	27
2. Background and purpose	27
2.1. Purpose and history	27
2.2. Users and applications	28
3. Statistics production	28
3.1. Population	28
3.2. Data sources	28
3.3. Sampling	28
3.4. Collection of data	29
3.5. Control and revision.....	29
4. Concepts, variables and classifications.....	29
4.1. Definition of the main concepts	29
4.2. Definition of the main variables	29
5. Sources of error and uncertainty	30
5.1. Collection and processing errors	30
5.2. Sampling errors.....	31
6. Comparability and coherence	31
6.1. Spatial comparability and comparability over time.....	31
7. Availability	31
7.1. Internet address	31
7.2. Language.....	31
7.3. Storing and use of basic material	31
Previously issued on the subject.....	34
Recent publications in the series Official Statistics of Norway	35

Figurregister

1.	Stortingsvalget 2001, etter valgdeltakelse og fylke.....	9
2.	Stortingsvalget 2001. 1900-2001. Valgdeltakelse i prosent.....	10
3.	Andel stemmer på partiene. Prosent	10
4.	Stortingsvalget 2001. Stemmer avgitt på forhånd/valgting.....	11
5.	Andel som har skiftet standpunkt fra ett valg til det neste. 1965-2001. Prosent	11
6.	Hvor gikk Arbeiderpartiets velgere fra 1997 til 2001? Prosent.....	12
7.	Hvor gikk Høyres velgere fra 1997 til 2001? Prosent.....	12
8.	Hvor gikk Sosialistisk Venstrepartivelgere fra 1997 til 2001? Prosent.....	12
9.	Hvor kom Høyrevelgerne i 2001 fra? Prosent.....	12
10.	Hvor kom Sosialistisk Venstrepartivelgerne i 2001 fra? Prosent	12
11.	Valgdeltakelse, etter alder. 1997 og 2001. Prosent.....	13
12.	Førstegangselgernes stemmegivning i 1997 og 2001. Prosent.....	14
13.	Stortingsvalgene 1997 og 2001. Valgdeltakelse, etter landbakgrunn. Prosent	14
14.	Stortingsvalget 2001. Valgdeltakelse, etter landbakgrunn og kjønn. Prosent	15

Tabellregister

1.	Stortingsvalget 2001. Personer med stemmerett, avgitte stemmer og valgdeltakelse i prosent. Stortingsvalgene 1945-2001.	32
2.	Stortingsvalget 2001. Godkjente stemmer etter parti/valgliste. Felleslister oppløst. Stortingsvalgene 1957-2001	32
3.	Stortingsvalget 2001. Valgte representanter, etter parti/valgliste, kjønn og fylke.	33
4.	Stortingsvalget 2001. Godkjente stemmer, etter parti/valgliste og kommune. Prosent	33

List of figures

1.	Storting Election 2001, by electoral turnout and county	21
2.	Storting Election 2001. 1900-2001. Electoral turnout in per cent.....	22
3.	Storting Election 2001. Votes per party. Per cent	22
4.	Storting Election 2001. Votes cast in advance/at polling station	23
5.	Share of voters who have changed party allegiance. 1965-2001. Per cent	23
6.	Where did Labour's 1997 voters go in 2001? Per cent	24
7.	Where did the Conservative Party's 1997 voters go? Per cent	24
8.	Where did Socialist Left's 1997 voters go in 2001? Per cent.....	24
9.	Where did the Conservative Party's voters come from? Per cent	25
10.	Where did Socialist Left Party's voters come from? Per cent	25
11.	Electoral turnout, by age. 1997 and 2001. Per cent	25
12.	First-time voters party preference in 1997 and 2001. Per cent.....	26
13.	Storting Elections 1997 and 2001. Electoral turn out. Country background. Per cent.....	27
14.	Electoral turnout. Country background and sex. Per cent.....	27

List of tables

1.	Storting Election 2001. Persons entitled to vote, votes cast and percentage voter turnout. Storting Elections 1945-1997	32
2.	Storting Election 2001. Percentage distribution of valid votes, by party/electoral list. Redistribution of votes cast for joint lists. Storting Elections 1957-2001	32
3.	Storting Election 2001. Elected representatives, by party/electoral list, sex and county.	33
4.	Storting Election 2001. Valid votes, by party/electoral list and municipality. Per cent	33

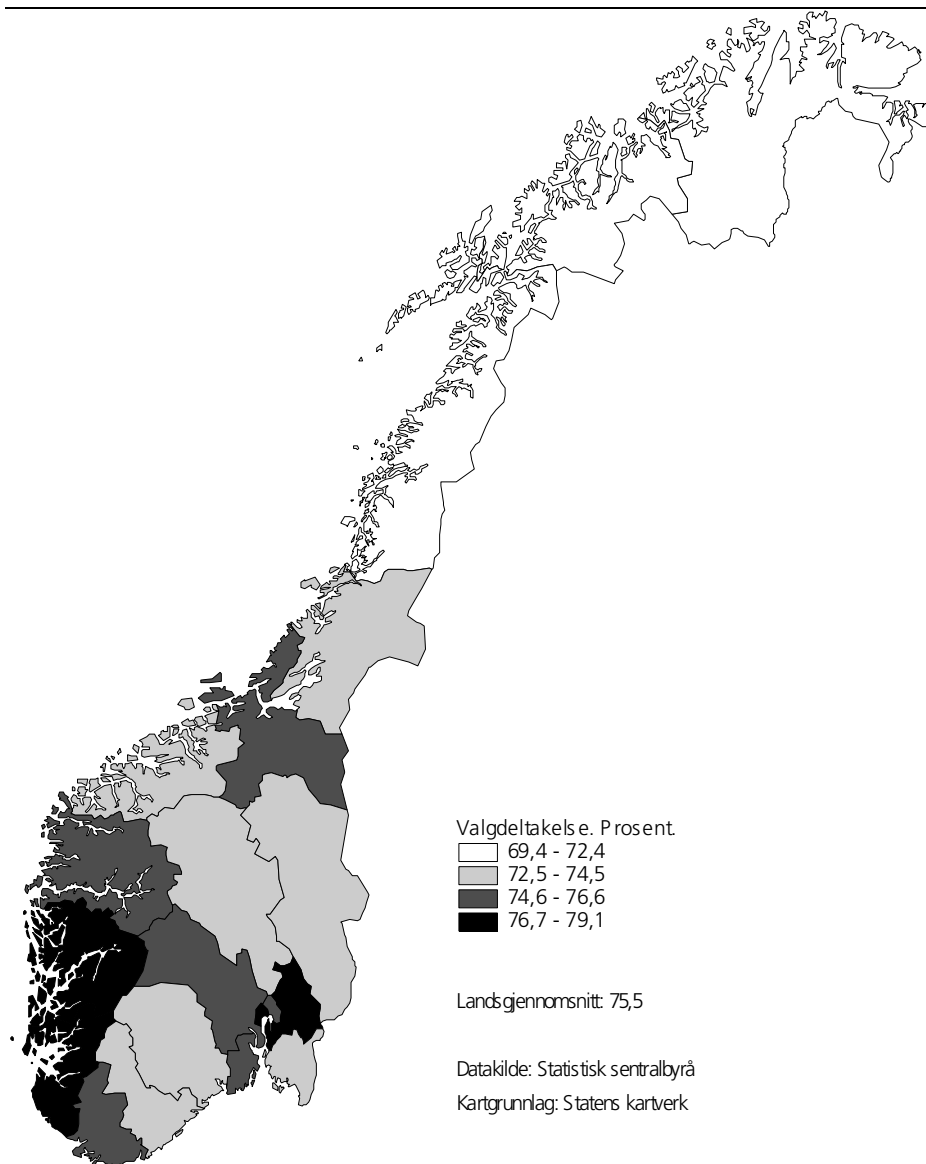
1. Hovedresultater og bruk av tabellene

1.1. Hovedresultater

Det ble avgitt 2 521 820 stemmer ved stortingsvalget i 2001. I forkant av valget ble det fra flere hold spådd en høyere valgdeltakelse enn ved valget i 1997, så skjedde ikke. Valgdeltakelsen ble på 75,5 prosent, noe som var 2,8 prosentpoeng lavere enn i 1997. Vi må tilbake til

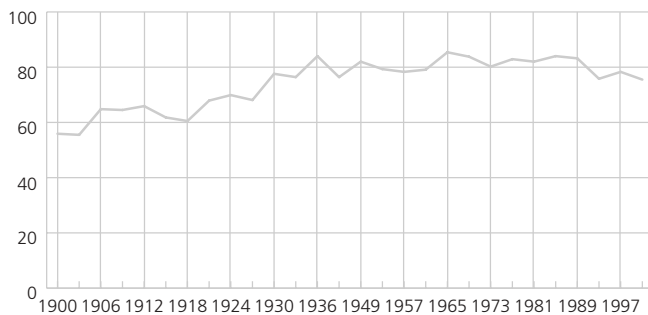
1993 for å finne en tilsvarende lav deltakelse i et stortingsvalg og helt tilbake til 1927 for å finne en lavere valgdeltakelse. Som vanlig var valgdeltakelsen høyest i Akershus (79,1 prosent), og lavest i Finnmark (69,4 prosent). Fedje i Hordaland hadde den høyeste valgdeltakelsen med 83,3 prosent, Skjåk i Oppland hadde den laveste deltakelsen med 64,7 prosent. Sammenlignet med valget i 1997 gikk valgdeltakelsen tilbake i alle fylkene, mest i Telemark med 4,2 prosent.

Figur 1. Stortingsvalget 2001, etter valgdeltakelse og fylke

I forkant av 1997-valget ble valgloven endret slik at både postkontor og landpostbud ble stemmemottakere for forhåndsstemmer innenlands. Dette ga som resultat en stor økning i tallet på forhåndsstemmer ved valget i 1997. I 2001 ble 20 prosent av stemmene avgitt på forhånd. Dette var en økning på 1,1 prosentpoeng fra valget i 1997. Andelen forhåndsstemmer var høyest i Træna i Nordland. Her ble nær halvparten av stemmene avgitt på forhånd.

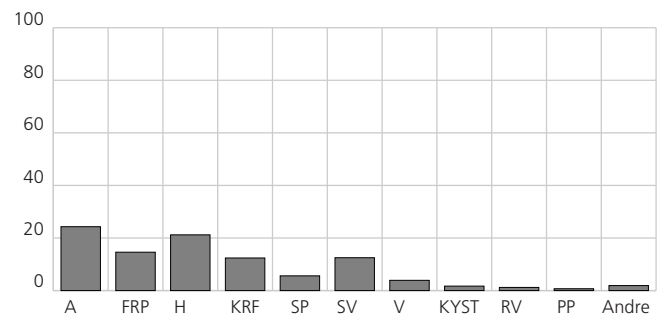
Figur 2. Stortingsvalget 2001. 1900-2001. Valgdeltakelse i prosent

Arbeiderpartiet (A) ble den store taperen ved stortingsvalget i 2001. Partiet fikk en oppslutning på 24,3 prosent, en tilbakegang på 10,8 prosent. Dette er det dårligste valget til Arbeiderpartiet siden 1924. Målt i tallet på stemmer har aldri et norsk parti hatt en større tilbakegang fra et valg til et annet enn tilbakegangen som Arbeiderpartiet hadde ved dette valget. Arbeiderpartiet fikk 291 730 færre stemmer ved valget i 2001 enn i 1997. Ved valget i 1973 hvor Arbeiderpartiet også hadde stor tilbakegang tapte partiet 245 000 stemmer. Størst var tilbakegangen i Buskerud, her gikk Arbeiderpartiet tilbake med 13,4 prosentpoeng.

Ved valget i 1997 fikk Arbeiderpartiet over 50 prosent av stemmene i 17 kommuner. Ved valget i 2001 var det bare i Årdal i Sogn og Fjordane at Arbeiderpartiet fikk over 50 prosent av stemmene. Arbeiderpartiet har fortsatt høy oppslutning i Trøndelag, Hedmark og Oppland. I flere kommuner på Sør-Vestlandet har partiet mindre enn 10 prosent oppslutning. Siden ordningen med utjevningsmandat ble innført i 1989 har Arbeiderpartiet alltid fått en langt høyere representasjon på Stortinget enn det en proporsjonal fordeling skulle tilsi. Slik gikk det ikke i 2001. For første gang fikk Arbeiderpartiet ett utjevningsmandat, og dette mandatet gikk til Oslo. Arbeiderpartiet var det eneste partiet som ble representert fra samtlige fylker.

Figur 3. Andel stemmer på partiene. Prosent

Høyre (H) fikk flest forhåndsstemmer

Høyre gjorde et godt valg sammenlignet med valget i 1997 og gikk fram med 6,9 prosentpoeng. Partiet vant også tilbake posisjonen som det nest største partiet på Stortinget, en posisjon som Høyre hadde i samtlige valg fra 1927 til 1989, men som partiet mistet ved valget i 1993. Med unntak av valgene i 1997 og i 1993 var likevel valget i 2001 det svakest Høyre har gjort siden 1973. Høyre gikk kraftig fram i Akershus og Vest-Agder, i begge fylkene økte partiet med nær 10 prosentpoeng. Som vanlig gjorde Høyre det svært godt i de sentrale østlandsfylkene, i tillegg fikk partiet svært høy oppslutning på Sør-Vestlandet. Høyre ble det største partiet i seks fylker. Målt i antall forhåndsstemmer ble Høyre største parti ved valget. Over 24 prosent av forhåndsstemmene gikk til Høyre, mens Arbeiderpartiet fikk 22 prosent av forhåndsstemmene. Høyre ble representert fra 18 av landets 19 fylker, partiet manglet bare 72 stemmer på å ta et distriktsmandat i Nord-Trøndelag.

Venstre (V) fikk over 4 prosent av valgtingsstemmene og var svært nær å komme over sperregrensen for utjevningsmandat. Partiet fikk 98 486 stemmer og manglet 2 387 stemmer på å komme over grensa for utjevningsmandat. Venstre fikk 4,1 prosent av valgtingsstemmene, men bare 3,1 prosent av forhåndsstemmene. Venstre fikk to distriktsmandater, ett fra Hordaland og ett fra Oslo. Partiet manglet bare 143 stemmer på å ta et tredje distriktsmandat fra Møre og Romsdal.

Fremskrittspartiet (FrP) gikk tilbake med 0,7 prosentpoeng sammenlignet med valget i 1997, men med en oppslutning på 14,6 prosent gjorde partiet likevel sitt nest beste valg noensinne. Størst tilbakegang hadde Fremskrittspartiet i Vest-Agder og Oslo. I Telemark gikk partiet derimot fram med 2,4 prosentpoeng.

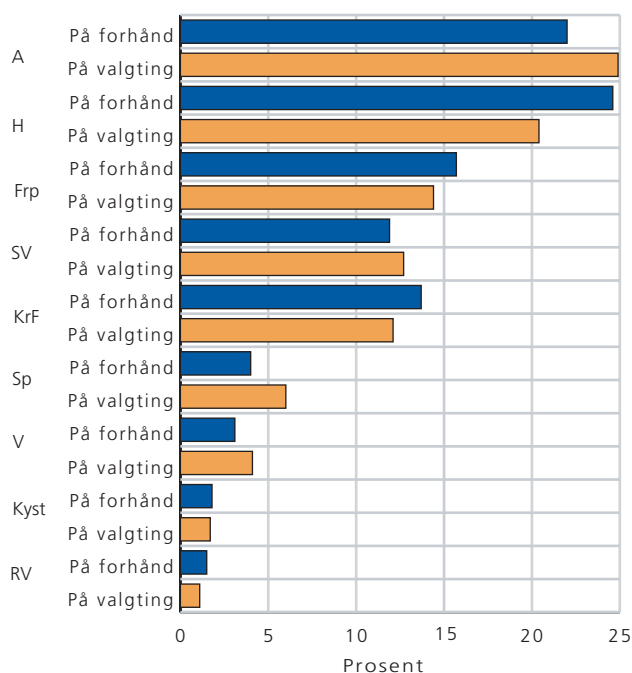
Sosialistisk Venstrepartis beste valg noensinne

Sosialistisk Venstreparti (SV) fikk 12,5 prosent av stemmene, den høyeste oppslutning partiet noensinne har fått ved valg. Størst framgang hadde Sosialistisk

Venstreparti i Oslo og i Sør-Trøndelag, i disse fylkene gikk partiet fram med over 8 prosentpoeng. Høyest oppslutning fikk Sosialistisk Venstreparti i Finnmark med 18,5 prosent. Sosialistisk Venstreparti fikk relativt sett flere stemmer på valgdagen enn på forhånd. I Oslo fikk partiet hele 17,7 prosent av valgtingsstemmene. Partiet står sterkest på det sentrale Østlandet og i Nord-Norge. Med unntak av Agder-fylkene ble Sosialistisk Venstreparti representert fra alle fylkene.

Kristelig Folkeparti (KrF) gikk tilbake med 1,3 prosentpoeng fra valget i 2001 og fikk en oppslutning på 12,4 prosent. Kristelig Folkeparti mistet sine mandater i Oppland og Finnmark og ble representert fra 17 fylker i Stortinget. Kristelig Folkeparti ble største parti i to fylker, Vest-Agder og Møre og Romsdal. Partiet har høyest oppslutning på Sør-Vestlandet.

Figur 4. Stortingsvalget 2001. Stemmer avgitt på forhånd/valgting

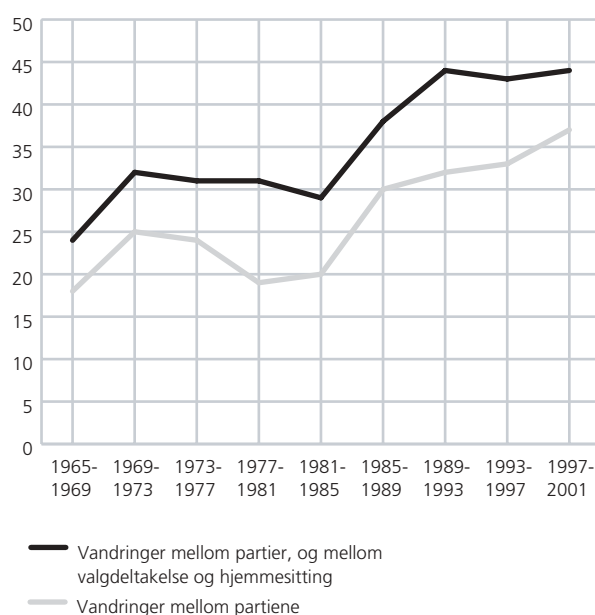
Senterpartiet (Sp) gjorde sitt dårligste stortingsvalg siden partiet ble stiftet i 1920. Senterpartiet gikk tilbake i alle fylker med unntak av Sogn og Fjordane og endte opp med 5,6 prosent av stemmene. Senterpartiet fikk bare sju distriktsmandater, men vant tre utjevningsmandater. Kystpartiet (KP) vant ett mandat fra Nordland. Partiet fikk høy oppslutning i alle de tre nordligste fylkene og ble største parti i flere kommuner. 60 kvinner ble valgt til Stortinget, det samme som i 1997. Senterpartiet og Arbeiderpartiet har den høyeste kvinneandelen, Fremskrittspartiet den laveste. 36 prosent av representantene er kvinner i det nyalvalgte Stortinget.

Valgundersøkelsen 2001

Valgundersøkelsen 2001 viste at rekordmange skiftet parti. Av de som stemte ved stortingsvalget i 1997 skiftet 37 prosent til et annet parti i 2001. Arbeiderpartiet hadde rekordlav lojalitet: Bare 56 prosent av Arbeiderpartivelgerne i 1997 holdt fast på partiet i 2001.

Norsk politikk har vært preget av store velgervandringer siden midt på 1980-tallet. Vandringene er totalt sett på samme nivå i 2001 som ved de to foregående stortingsvalgene: 44 prosent skiftet standpunkt – enten ved å skifte parti eller ved å vandre inn eller ut av hjemmesittergruppen.

Figur 5. Andel som har skiftet standpunkt fra ett valg til det neste. 1965-2001. Prosent

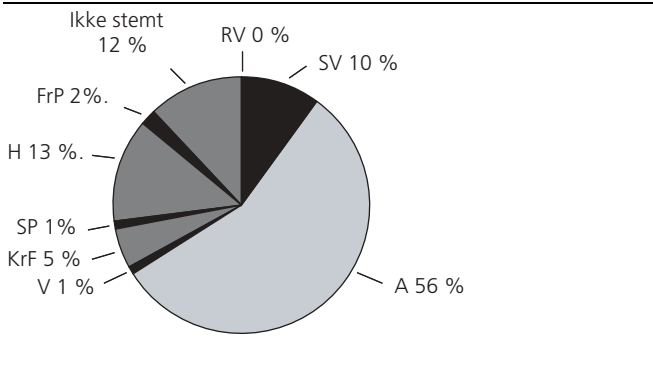

Holder vi hjemmesitterne utenfor, og ser på velgere som stemte ved begge de to siste valgene, ser vi at det er en markert økning av velgervandringene i den siste perioden. I alt 37 prosent av de som stemte i 1997 skiftet over til et annet parti i 2001. Nesten en tredjedel av disse vandringene skyldes tidligere Arbeiderpartivelgere som har gått over til andre partier. Til sammenligning bidro overganger fra Arbeiderpartiet til andre partier med i underkant av 7 prosent av de totale velgervandringene fra 1993 til 1997.

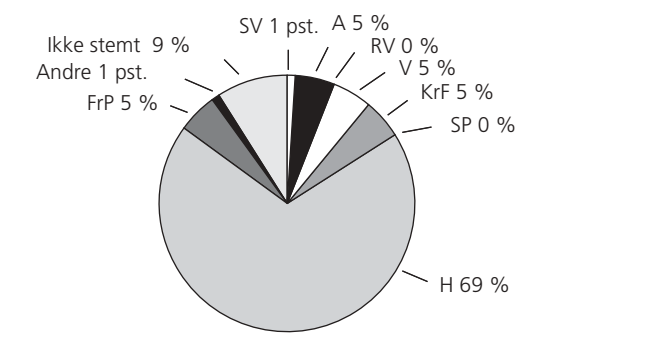
En annen måte å studere velgerovergangene på, er å ta utgangspunkt i de enkelte partienes velgere ved forrige valg for å se hvor de gjør av seg fire år senere. Bare 56 prosent av Arbeiderpartiets 1997-velgere holdt fast på partiet i 2001. Til sammenligning var 77 prosent av partiets 1993-velgere lojale i 1997, i et valg som resultatmessig var blant de aller dårligste siden 1920-årene. Det har med andre ord skjedd en dramatisk nedgang i Arbeiderpartivelgernes lojalitet fram mot det siste valget. Det er interessant at Arbeiderpartiet har mistet

omtrent like mange velgere til Høyre (13 prosent) som til Sosialistisk Venstreparti (10 prosent). Ytterligere 12 prosent av Arbeiderpartiets 1997-velgere satt hjemme i 2001. Det dårlige valgresultatet skyldes med andre ord i større grad overganger til andre partier enn at tidligere Arbeiderpartivelgere satte seg i sofaen.

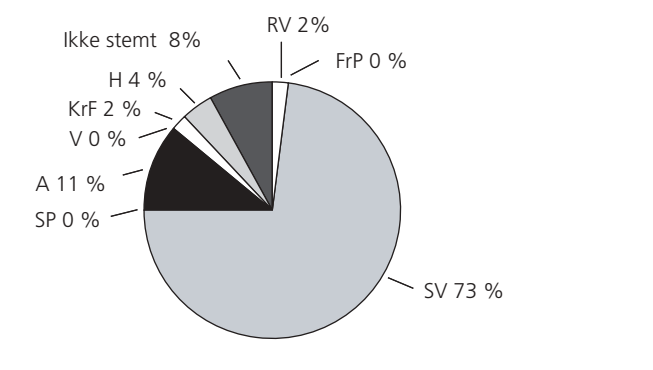
Figur 6. Hvor gikk Arbeiderpartiets velgere fra 1997 til 2001? Prosent

Figur 7. Hvor gikk Høyres velgere fra 1997 til 2001? Prosent

Figur 8. Hvor gikk Sosialistisk Venstrepartis velgere fra 1997 til 2001? Prosent

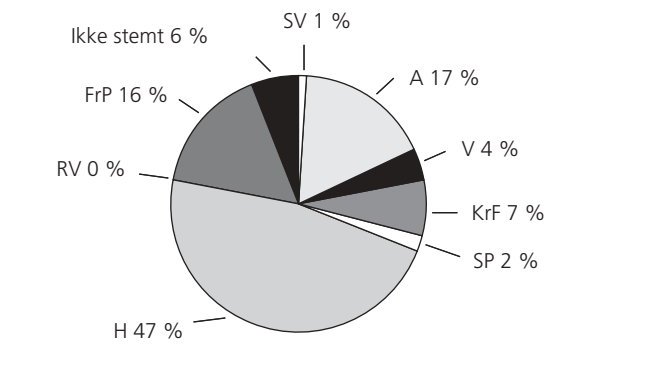
Sosialistisk Venstreparti og Høyre har de mest trofaste velgerne

Det er ikke uventet valgets to seierherrer, Sosialistisk Venstreparti og Høyre som har de mest trofaste velger-

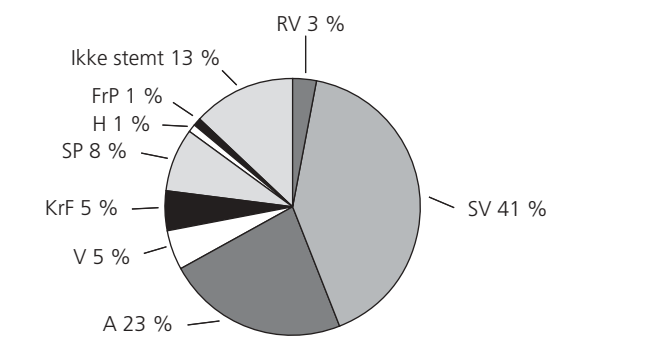
ne. 73 prosent av Sosialistisk Venstrepartis 1997-velgere stemte også Sosialistisk Venstreparti i 2001, skyhøyt over de 33 prosent tidligere Sosialistisk Venstrepartivelgere som holdt fast på partiet i perioden 1993-1997. 69 prosent av Høyres 1997-velgere holdt fast på sitt parti fire år senere.

Det er noe mer overraskende at det ligger en betydelig utskiftning av velgere bak Fremskrittspartiets og Kristelig Folkepartis relativt gode valgresultater. Selv om Fremskrittspartiet gjorde sitt nest beste valg noensinne, var det bare 47 prosent av partiets 1997-velgere som var lojale i 2001. Dette er en nedgang fra 65 prosent i perioden 1993-1997. Fremskrittspartiet mistet en tredjedel av sine velgere til Høyre. Også Kristelig Folkeparti mistet mange velgere, men de fordeler seg mer jevnt på de andre partiene. 15 prosent av Kristelig Folkepartivelgerne har skiftet over til Høyre eller Fremskrittspartiet, mens 12 prosent har skiftet over til enten Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet eller Arbeiderpartiet. Til tross for at også Kristelig Folkeparti gjorde sitt nest beste valg noensinne, representerer dette valget en markant nedgang når det gjelder lojalitet blant tidligere velgere. Bare 55 prosent av 1997-velgerne holdt fast på Kristelig Folkeparti i 2001. I 1997 stemte til sammenligning hele 82 prosent av Kristelig Folkepartivelgerne fra 1993 på partiet.

Figur 9. Hvor kom Høyrevelgerne i 2001 fra? Prosent

Figur 10. Hvor kom Sosialistisk Venstrepartivelgerne i 2001 fra? Prosent

Når vi tar utgangspunkt i de som stemte på hvert enkelt parti i 2001 og ser hvor de kom fra, ser vi at tidligere Sosialistisk Venstrepartivelgere nå bare utgjør 41 prosent av alle som stemte Sosialistisk Venstreparti i 2001. Det største tilsiget av velgere kommer fra Arbeiderpartiet (23 prosent). Deretter følger Senterpartiet (8 prosent) og Kristelig Folkeparti og Venstre (begge 5 prosent). 13 prosent av Sosialistisk Venstrepartivelgere i 2001 stemte ikke i 1997.

For Høyres vedkommende utgjorde tidligere Høyrevelgere 47 prosent av velgerskaren i 2001, mens 17 prosent var tidligere Arbeiderpartivelgere og 16 prosent tidligere Fremskrittspartivelgere. Høyre rekrutterer imidlertid betydelig færre tidligere hjemmesittere (6 prosent) enn Sosialistisk Venstreparti.

Selv om lojaliteten blant tidligere Arbeiderpartivelgere er rekordlav, utgjør denne gruppen likevel 80 prosent av partiets velgerskare i 2001. Dette avspeiler selvsagt den manglende rekrutteringen av nye velgere til partiet ved dette valget.

Nettogeinst for Høyre og nettotap for Arbeiderpartiet

Partiene både vinner og taper velgere til hverandre i mye større utstrekning enn det som framgår av selve valgresultatet. Det avgjørende er likevel hvordan totalregnskapet ser ut; er det et nettotap eller en nettogeinst i forhold til det enkelte parti? For Høyre er bildet svært positivt. Partiet har en nettogeinst i forhold til alle andre partier, spesielt til Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet. Høyre har derimot bare balanse – verken tap eller gevinst – i forhold til hjemmesitterne. Også Sosialistisk Venstreparti har nettogeinst i forhold til andre partier, med et lite unntak for Høyre. Arbeiderpartiet har på sin side nettotap til alle andre partier og til hjemmesitterne. De største tapene er til Høyre, hjemmesitterne og Sosialistisk Venstreparti. Utslagene for Venstre er naturlig nok ikke så store, men partiet har nettogeinst i forhold til Kristelig Folkeparti og Arbeiderpartiet, og nettotap til Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Høyre. Senterpartiet har på sin side nettotap til Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Høyre og Fremskrittspartiet, mens de har en beskjeden gevinst i forhold til Arbeiderpartiet, Venstre og hjemmesitterne.

Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet hadde lav lojalitet blant sine tidligere velgere, til tross for at begge partier gjorde sine nest beste valg. Dette avspeiles også i nettoregnskapet. Kristelig Folkeparti har en nettogeinst i forhold til Arbeiderpartiet og Senterpartiet, men de har et nettotap til hjemmesitterne, Fremskrittspartiet, Høyre og Sosialistisk Venstreparti. Fremskrittspartiets tap til Høyre og hjemmesitterne blir derimot delvis kompensert av gevinst i forhold til Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Arbeiderpartiet. I

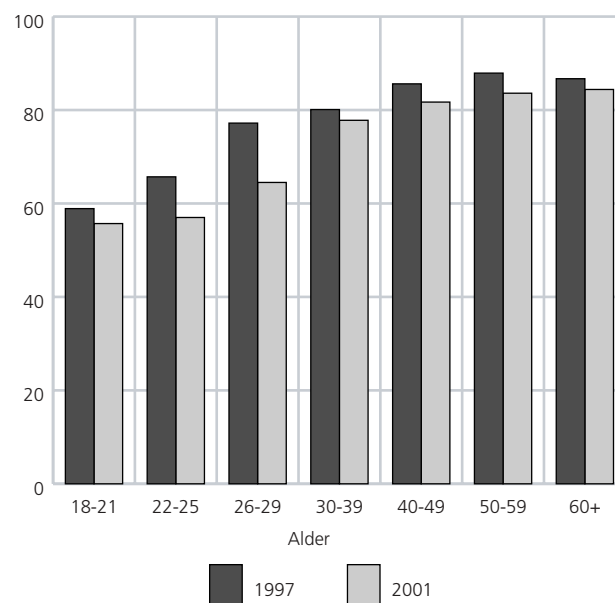
forhold til Venstre er det balanse og til Sosialistisk Venstreparti er det et lite tap.

De yngste velgerne sviktet ikke

Det var ingen dramatisk nedgang i valgdeltakelsen blant førstegangselverne ved stortingsvalget i 2001. Nedgangen var faktisk større i aldersgruppene 22-25 og 26-29 år enn i de øvrige aldersgruppene.

Like etter valget ble det spekulert i om nedgangen i valgdeltakelsen i forhold til forrige valg skyldtes et spesielt stort frafall blant de aller yngste. Selv om aldersgruppen 18-21 år hadde et noe lavere nivå i 2001 enn i 1997 (55,7 mot 58,9 prosent), er denne forskjellen ikke statistisk utsagnskraftig. Det er altså ikke noen dramatisk nedgang i valgdeltakelsen blant førstegangselverne.

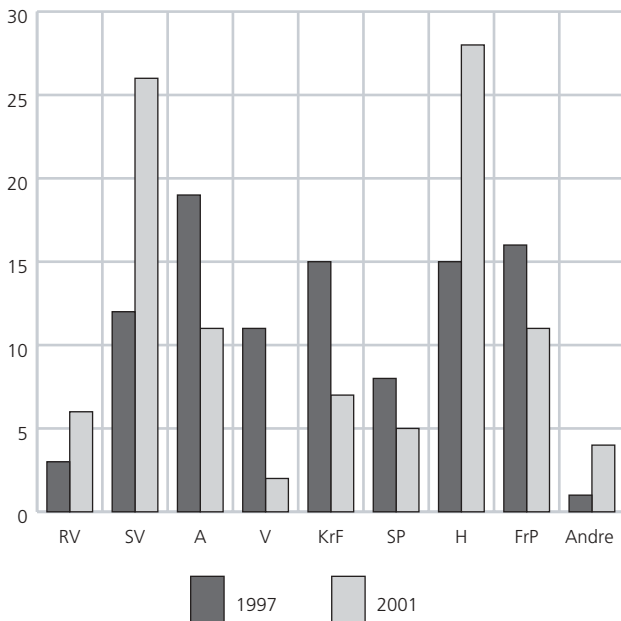
Figur 11. Valgdeltakelse, etter alder. 1997 og 2001. Prosent

Valgdeltakelsen stiger med økende alder

Mens nesten 56 prosent av førstegangselverne brukte stemmeretten sin, var andelen 84 prosent blant de over 60 år. Forskjellen mellom kjønnene ser nå ut til å være nærmest utlignet sammenlignet med valget i 1997. Selv om vi kan spore nedgang både blant kvinner og menn, er nedgangen blant kvinnene så pass mye sterkere at de mister det forspranget de hadde på mennene ved valget i 1997. Mens kvinner jevnt over hadde høyere valgdeltakelse enn menn i 1997, er dette nå bare gjeldende for de mellom 22 og 49 år. Valgdeltakelsen blant førstegangselverne synes å være høyere for menn enn for kvinner, men denne forskjellen er ikke utsagnskraftig. Blant de aller eldste, de over 60 år, er imidlertid deltakelsen klart høyere blant menn enn blant kvinner.

Figur 12. Førstegangsvelgernes stemmegivning, 1997 og 2001. Prosent

Førstegangsvelgerne er alltid gjenstand for spesiell oppmerksomhet fordi deres preferanser kan gi en pekepinn om den framtidige utviklingen. De mest markante utslagene i 2001 er for det første at Arbeiderpartiet fortsetter å miste støtte blant de yngste velgerne, og er nå nede i 11 prosent oppslutning. Dette er mer enn en halvering av oppslutningen i forhold til valget i 1989. Sammenlignet med forrige valg er nedgangen klart større blant unge menn enn blant unge kvinner.

Ungdom stemmer Sosialistisk Venstreparti og Høyre

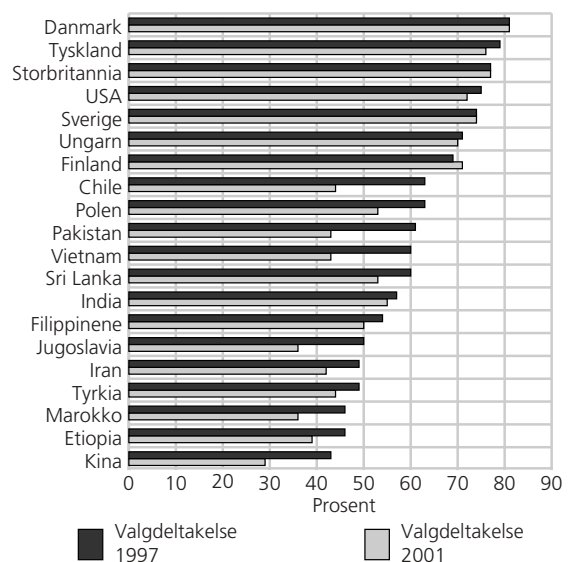
Valgets vinnere, Sosialistisk Venstreparti og Høyre, har ikke bare størst framgang blant førstegangsvelgerne, men de er også omtrent jevnstore i denne gruppen. Til sammen stemte over halvparten av ungdom mellom 18 og 21 år på disse to partiene. Det er imidlertid interessant at både Kristelig Folkeparti og Fremskrittspartiet taper terreng blant de yngste. Det samme gjør for øvrig Venstre og Senterpartiet. Rød Valgallianse kan derimot notere seg en liten framgang. For Kristelig Folkeparti representerte valget i 1997 et spesielt gjennombrudd blant unge kvinner. Interessant nok er oppslutningen fortsatt høy blant kvinner mellom 22 og 25 år (22 prosent), mens den er falt betydelig blant førstegangsvelgende kvinner (fra 18 til 3 prosent). Selv om tallgrunnlaget er noe svakt når man deler opp aldersgruppene etter kjønn, får vi bekreftet et mønster som har gjort seg gjeldende ved tidligere valg, nemlig at unge jenter i større grad slutter opp om Sosialistisk Venstreparti, Arbeiderpartiet og Kristelig Folkeparti, mens gutter i større grad stemmer på Høyre og Fremskrittspartiet. Samtidig holder Kristelig Folkeparti grepet på eldre kvinner. Hver fjerde kvinne over 60 år stemte på Kristelig Folkeparti i 2001. Vinnerne blant førstegangsvel-

gende kvinner er Sosialistisk Venstreparti med 39 prosent og Høyre med 27 prosent. For begge partier representerer dette en tredobling i forhold til forrige valg. Halvparten av Arbeiderpartiets velgere er over 50 år, mens bare 10 prosent er under 30 år. Til sammenligning var fordelingen ved forrige stortingsvalg henholdsvis 37 og 18 prosent. Også i Fremskrittspartiet er andelen eldre velgere gått opp (fra 38 til 53 prosent) og andelen yngre velgere gått ned (fra 23 til 14 prosent). Aldersprofilen i Høyre er derimot omtrent den samme som i 1997, og med en viss overvekt av velgere i gruppen mellom 30 og 50 år. Den mest ungdommelige velgerskaren finner vi hos Rød Valgallianse og Sosialistisk Venstreparti. Ungdom under 30 år utgjør bare 15 prosent av de som har brukt stemmeretten sin. Dette aktualiserer spørsmålet om valgdeltakelsen i ulike grupper av befolkningen.

Valgdeltakelsen i innvandrerbefolkningen

52 prosent av de norske statsborgerne med innvandrerbakgrunn benyttet stemmeretten ved årets stortingsvalg. Dette er 23 prosentpoeng lavere enn i befolkningen for øvrig. I tilsvarende undersøkelse gjennomført ved stortingsvalget for fire år siden var valgdeltakelsen i innvandrerbefolkningen på 63 prosent. Den lave valgdeltakelsen skyldes blant annet lav valgdeltakelse blant ungdom.

Figur 13. Stortingsvalgene 1997 og 2001. Valgdeltakelse, etter landbakgrunn. Prosent

Valgdeltakelsen blant dem med vestlig bakgrunn var på 75 prosent, og for dem med ikke-vestlig bakgrunn 45 prosent. Ved valget i 1997 var valgdeltakelsen på henholdsvis 76 og 58 prosent. Valgdeltakelsen for hele befolkningen ved årets valg var på 75,5 prosent. Den høyeste valgdeltakelsen hadde de med dansk bakgrunn, blant disse brukte 81 prosent stemmeretten. Innvandrere med bakgrunn fra Kina hadde den laveste valgdeltakelsen, bare 29 prosent av disse brukte

stemmeretten. Blant pakistanere og vietnamesere, som er de to største innvandrergroppene, var valgdeltakelsen på 43 prosent. Blant de ikke-vestlige gruppene er det personer med indisk bakgrunn som har den høyeste valgdeltakelsen, i denne gruppen brukte 55 prosent stemmeretten.

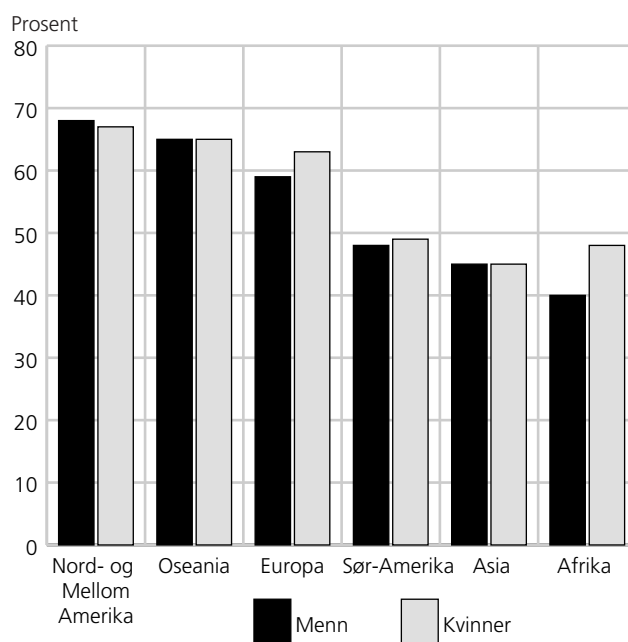
To demografiske trekk er med å forklare den store tilbakegangen i den samlede valgdeltakelsen i innvandrerbefolkningen. Først og fremst har innvandrerbefolkningen skiftet karakter siden forrige stortingsvalg. Ved undersøkelsen i 1997 hadde om lag 1/3 av de stemmeberettigede med innvandrerbakgrunn bakgrunn fra vestlige land, ved årets undersøkelse er den tilsvarende andelen sunket til om lag 1/5. Tall fra begge undersøkelser viser at innvandrere med vestlig bakgrunn har en høyere valgdeltakelse enn de med ikke-vestlig bakgrunn. For alle aldersgrupper ligger valgdeltakelsen markert høyere blant innvandrere med vestlig bakgrunn.

Dette forsterkes videre av at aldersfordelingen er svært ulik i disse to gruppene. Blant de med ikke-vestlig bakgrunn er aldersfordelingen relativt jevn, med en overvekt av yngre stemmeberettigede. I gruppen med vestlig bakgrunn er det en klar overvekt av eldre stemmeberettigede. Tidligere undersøkelser har vist at valgdeltakelsen er mye lavere blant ungdom enn i befolkningen for øvrig.

Sammenlignet med forrige stortingsvalg har det vært nedgang i valgdeltakelsen blant innvandrere med 11 prosentpoeng, det er blant unge innvandrere at nedgangen har vært størst. Ved stortingsvalget i 1997 brukte 76 prosent i aldersgruppen 60 år og over stemmeretten, ved årets valg sank deltakelsen til 71 prosent. For de yngste aldersgruppene har nedgangen vært større. I 1997 stemte 54 prosent i gruppen 18-21 år, mens tilsvarende tall for 2001 viser at 34 prosent brukte stemmeretten i denne gruppen. Den lave deltakelsen blant ungdom er med å forklare den lave valgdeltakelsen i hele innvandrerbefolkningen.

Dette bekreftes av tallene for botid. For nær alle grupper øker valgdeltakelsen i takt med botid, og de med lengst botid (30 år og over) har 23 prosentpoeng høyere valgdeltakelse enn de med kortest botid (0-9 år). Kvinner har samlet en høyere valgdeltakelse enn menn. 54 prosent av kvinnene brukte stemmeretten mens valgdeltakelsen blant menn var på 49 prosent. Også ved valget i 1997 var valgdeltakelsen 5 prosentpoeng høyere for kvinner enn for menn, den gang stemte 61 prosent av mennene, mens 66 prosent av kvinnene brukte stemmeretten.

Figur 14. Stortingsvalget 2001. Valgdeltakelse etter landbakgrunn og kjønn. Prosent

1.2. Bruk av tabellene

Ved stortingsvalgene fram til 1981 kunne partiene stille felleslister. Tabell 2 viser partifordelingen hvor felleslister er oppløst. I tabell 2 er stemmer på felleslister 1961-1969 fordelt på de respektive partier i samsvar med stemmefordelingen ved det siste stortingsvalget, da de stilte rene lister i de berørte fylker. Ved et par enkelttilfeller er felleslistestemmene delt etter resultatene ved det siste kommunestyrevalget før stortingsvalget.

For stortingsvalget i 1973 er stemmer avgitt på felleslister fordelt på de respektive partier etter en metode der det er tatt utgangspunkt i partienes innbyrdes styrkeforhold på fylkesbasis i 1969, korrigert for framgang/tilbakegang fra 1969 til 1973 i fylker der de stilte rene lister i 1973. For stortingsvalgene i 1977 og 1981 er brukt samme metode som i 1973, men med utgangspunkt i resultatene fra fylkestingsvalgene to år før de respektive stortingsvalgene. Ved stortingsvalgene i 1985 og 1989 var det ikke aktuelt med felleslister. Ved valget i 1993 ble det stilt to felleslister. Ingen av dem fikk representasjon. Ved valget i 1997 og 2001 ble det ikke stilt noen felleslister.

Statistikken over representanter til Stortinget omfatter valgte representanter. Representantene som høsten 2001 møtte fast for medlemmer av Regjeringen, er således tatt med blant vararepresentantene. I prosentfordelingene er hvert enkelt tall i fordelingen avrundet uavhengig av de andre. Dette medfører at summen av prosenttallene i fordelingen ikke alltid er lik 100.

2. Bakgrunn og formål

2.1. Formål og historie

Statistikken for Stortingsvalget 9. og 10. september 2001 bygger på opplysninger fra fylkesvalgstyrene. Oppgavene er innhentet med hjemmel i statistikklovens § 2-2 og valglovens § 88. Statistikken omfatter valgresultatene for alle kommunene, oversikt over representasjon på Stortinget, samt noen historiske tabeller. Denne publikasjonen er den 30. i rekken av publikasjoner som omhandler den offisielle statistikken fra stortingsvalget. Den første offisielle statistikk over stortingsvalg ble lagt fram i Valgmandsvalgene og Stortingsvalgene 1815-1855 (NOS III 219). En del av tallene, særlig for valgene til og med 1826, bygde på beregninger. For disse valgene har vi derfor bare oppgaver over antall stemmeberettigede og valgte representanter. Statistikk over valgene i 1888 og 1891 ble publisert i Meddelelser fra det Statistiske Centralbureau, for 1894 og 1897 i NOS Valgmandsvalgene og Stortingsvalgene, for 1900 og 1903 i NOS Valgtingene og valgmandstingene, og fra og med 1906 i NOS Stortingsvalget. Statistisk sentralbyrå (SSB) stod for utarbeidelsen av statistikken til og med 1903 og igjen fra 1961. I perioden fra 1906 til 1957 lå arbeidet med statistikken ved Stortingets kontor. I Historisk statistikk finnes opplysninger om partienes stemmetall og representanter tilbake til 1906. For personer med stemmerett, valgte representanter og valgdeltakelse finnes opplysninger tilbake til først på 1800-tallet. På www.ssb.no finnes oversikt over samtlige stortings- og kommunevalg fra 1945 og fram til valget i 2001 fordelt på kommunenivå.

Valgundersøkelsen er et samarbeidsprosjekt mellom SSB og Institutt for samfunnsforskning. Forskningsleder Bernt Aardal og professor Henry Valen har hatt det faglige ansvar for undersøkelsen, mens SSB har trukket utvalget og gjennomført intervjuingen. Utvalget består av 2 950 norske statsborgere i alderen 18 til 79 år. Etter stortingsvalget ble det gjennomført intervju med 2 052 personer, eller 69,6 prosent av utvalget. Rundt halvparten av utvalget deltok også i Valgundersøkelsen 1997. Opplysningene om bruttoutvalgets valgdeltakelse er hentet direkte fra valgmannstallet og er derfor svært pålitelige. Undersøkelsen er finansiert av Kommunal- og regionaldepartementet og Norges Forskningsråd. Hovedrapporten fra undersøkelsen vil bli publisert sommeren 2003. Valgundersøkelser i forbindelse med stortingsvalg har en lang tradisjon i Norge. Henry Valen og Stein Rokkan startet i 1957 opp Valgforskningsprogrammet ved Institutt for samfunnsforskning (ISF) i Oslo. En helt sentral del i dette programmet var og er gjennomføringen av valgundersøkelsene. I Norge har vi en unik tidsserie med kunnskap om norsk politikk og norske velgere tilbake til 1957. Fra og med 1977 har valgundersøkelsene i forbindelse med stortingsvalg blitt gjennomført i samarbeid mellom SSB og Institutt for samfunnsforskning. SSB gjennomførte

egne stortingsvalgsundersøkelser i 1969 og 1973. Undersøkelsen er en av de viktigste kildene til kunnskap om norsk politikk og norske velgere, og er en del av det eldste forskningsprogram i norsk samfunnsvitenskap.

2.2. Brukere og anvendelsesområder

De politiske partiene er flittige brukere av statistikken, i likhet med journalister. Statistikken brukes også av departementene for å beregne partistøtte, og av kommuner og fylkeskommuner. Studenter, spesielt de som studerer statsvitenskap, og valgforskere er andre brukergrupper. Statistikk fra stortingsvalg etterspørres også fra journalister, forskere og studenter i andre land.

3. Om produksjon av statistikken

3.1. Omfang

Statistikken omfatter resultater fra valget i alle kommuner. Statistikken inneholder tall for personer med stemmerett, hvor mange som stemte, forkastede stemmer og hvor mange godkjente stemmer som ble avgitt på de enkelte partiene.

Til valgundersøkelsen foretatt i forbindelse med stortingsvalget ble det trukket et utvalg på 2 950 norske statsborgere i alderen 18 til 79 år. Etter stortingsvalget ble det gjennomført intervju med 2 052 personer, eller 69,6 prosent av utvalget. Rundt halvparten av utvalget deltok også i Valgundersøkelsen 1997. Opplysningene om bruttoutvalgets valgdeltakelse er hentet direkte fra valgmannstallet og er derfor svært pålitelige. Undersøkelsen er finansiert av Kommunal- og regionaldepartementet og Norges Forskningsråd. Hovedrapporten fra undersøkelsen vil bli publisert sommeren 2003.

Tallene om valgdeltakelsen i innvandrerbefolkningen baserer seg på en manntallsundersøkelse gjennomført i forbindelse med stortingsvalget. Populasjonen, stemmeberettigede norske statsborgere med innvandrerbakgrunn, utgjorde om lag 94 000 personer. Av disse ble det trukket et utvalg på nær 7 500 personer. Undersøkelsen ble gjennomført på oppdrag av Kommunal- og regionaldepartementet.

3.2. Datakilder

Fylkesvalgstyrenes valgprotokoller for utarbeiding av valgresultatet. Til valgundersøkelsen ble befolkningsregisteret kombinert med intervjudata fra personer som lot seg intervju. I tillegg ble det innhentet opplysninger fra manntallslistene om stemmer avgitt for hele utvalget.

3.3. Utvalg

Til valgundersøkelsen ble 3 000 personer trukket ut for intervju i 2001. Bruttoutvalg i 2001 ble 2 950 perso-

ner. Nettoutvalg: 2 052 (= antall personer det ble oppnådd intervju med). Utvalget er et såkalt rullerende panel, det vil si at halvparten av de som er trukket ut i 2001 også ble forsøkt intervjuet i 1997, og at den halvparten som ble kontaktet for første gang blir forsøkt kontaktet i 2005. Utvalget er trukket fra Befolkningsstatistikksystemet (som inneholder alle personer bosatt i Norge) i SSBs utvalgsplan. I utvalgsplanen er hele landet inndelt i et sett av utvalgsområder, som igjen er inndelt i 109 strata. Utvalgsområder er kommuner eller grupper av kommuner. Kommuner med lavt innbyggertall er slått sammen med andre kommuner, slik at alle utvalgsområder har minst 7 prosent av samlet innbyggertall i det stratomet området tilhører. I en del tilfeller er mindre omegnskommuner til folkerike kommuner slått sammen med den store kommunen i ett område. Alle kommuner med mer enn 30 000 innbyggere og en del kommuner med mellom 25 000 og 30 000 innbyggere er tatt ut som egne strata.

Til undersøkelsen om valgdeltakelsen i innvandrerbefolkningen ble 7 450 personer trukket i bruttoutvalget i nettoutvalget 7 277 personer. Brorparten av frafallet skyldes at de uttrukne personene ikke hørte hjemme i riktig valgkrets, om lag 10 prosent av frafallet skyldes dødsfall. Populasjonen fordeler seg ikke jevnt på de forskjellige verdiene av landbakgrunn. F.eks. utgjør de 10 største landgruppene om lag 56 prosent av hele populasjonen, tar vi med de 20 største landgruppene dekker vi 79 prosent av populasjonen. De to største gruppene utgjør henholdsvis 10,1 prosent (pakistane-re) og 9,9 prosent (vietnamesere). Utvalget er trukket disproporsjonalt dvs. de største landgruppene bevisst undersamples i forhold til et proporsjonalt utvalg, mens de mindre landgruppene oversamples. De aller minste landgruppene grupperes sammen i regionale enheter.

3.4. Datainnsamling

Fylkesvalgstyrenes valgprotokoller ble lagt til grunn for utforming av statistikken, supplert med egne skjema utsendt til kommunene. SSBs opplysninger baserer seg på følgende punkter i 'Møtebok for fylkesvalgstyret':

- D. Avgitte godkjente stemmer
- E. Rettede stemmesedler
- F. Avgitte og forkastede stemmegivninger og stemmesedler
 - Avgitte og forkastede forhåndsstemmegivninger
 - Forkastede stemmer
- G. Mandatberegningen
- H. Kandidatkåringen

For valgundersøkelsen ble det gjennomført et times langt personlig intervju. Regelen er at intervjuene skal foregå ved besøk med mindre intervjuobjektet ber om å få ta det på telefon. Datainnsamlingen foregår ved hjelp av pc-er. Intervjuerne leser opp spørsmålene fra

dataskjermen og registrerer svarene direkte på maskinen.

3.5. Kontroll og revisjon

Manuell revisjon i tillegg til maskinelle kontroller ved registrering av tall, vesentlig sumkontroller og logiske sammenhenger.

4. Begreper, kjennemerker og grupperinger

4.1. Definisjon av de viktigste begrepene

Følgende registrerte politiske partier og valgliste stilletilister ved valget (forkortinger som er brukt i noen tabeller i parentes).

Det Norske Arbeiderparti (A)
 Sosialistisk Venstreparti (SV)
 Rød Valgallianse (RV)
 Senterpartiet (Sp)
 Kristelig Folkeparti (KrF)
 Venstre (V)
 Høyre (H)
 Fremskrittspartiet (FrP)
 Det Politiske Parti (DPP)
 Kristent Samlingsparti (KSP)
 Kystpartiet (KYST)
 Pensjonistpartiet (PP)

Som kategorien "Andre" i tabellene er regnet disse partier:

Miljøpartiet De Grønne
 Norsk Folkeparti
 Tverrpolitisk kyst- og distriktsparti
 Naturlovpartiet
 Sosialdemokratene
 Norges Kommunistisk Parti
 Det Liberale Folkeparti
 Fedrelandspartiet
 samt følgende partier/lister i enkeltfylker:

Østfold	Østfoldlista
Oslo	Oslolista, Rettferdighetspartiet, Samfunnspartiet
Hedmark	Hedmarkslista
Oppland	Opplandslista
Vestfold	Sykehuslisten
Aust-Agder	Sørlandslista Aust-Agder
Vest-Agder	Sørlandslista
Rogaland	Folkeaksjonen mot bompenger
Hordaland	Hordalandslista
Nordland	Nordlandslista
Troms	Tromslista
Finnmark	Samefolkets Parti

For nærmere spesifisering av stemmetall til de enkelte partier/liste i fylkene og kommunene, se www.ssb.no/emner/00/01/10/stortingsvalg/arkiv/tab-2001-11-02-13.html

Kommentarer til noen partinavn i den historiske tabellen:

Fremskrittspartiet: skiftet navn fra Anders Langes parti før valget i 1977.

Senterpartiet: skiftet navn fra Bondepartiet før valget i 1959.

Sosialistisk Venstreparti: Sosialistisk Folkeparti, Norges Kommunistiske Parti og utbrytere fra Arbeiderpartiet dannet i 1973 Sosialistisk Valgforbund. Valgforbundet gikk i 1974 over til partiet Sosialistisk Venstreparti, samtidig med at NKP gikk ut.

Det Liberale Folkepartiet: skiftet navn fra Det Nye Folkepartiet før valget i 1981. Gikk sammen med Venstre i 1988, under navnet Venstre. Nytt parti stiftet i 1989, De Liberale - Europapartiet. Skiftet navn før valget 1993. Partiet stilte da under navnet Det Liberale Folkepartiet.

Fylkeslistene for Miljø og Solidaritet: etablert i 1989 med støtte fra Rød Valgallianse og Norges Kommunistiske Parti.

Tverrpolitisk Folkevalgte: skiftet navn fra Frihetspartiet før valget i 1997.

4.2. Definisjon av de viktigste kjennemerkene

Stemmerett. I manntallet foreligger fortegnelsen over antall stemmeberettigede. I manntallsforslaget vil stemmeberettigede bli manntallsført i den kommunen de var registrert bosatt pr. 31. mars i valgåret. Personer som flytter etter 31. mars, kan kreve seg innført i manntallet i den nye kommunen. Personer med stemmerett: Valglovens § 3, jf. Grunnlovens §§ 50 og 53 setter opp følgende vilkår for stemmerett ved stortingsvalg:

- Manntallsført i kommunen
- Norske statsborgere, jf. lov om norsk riksborgerrett av 8. desember 1950
- Alder 18 år oppnådd senest i løpet av valgåret
- Norske statsborgere som har mer enn 10 års registrert sammenhengende utenlandsopphold bak seg må søke om å bli manntallsført
- Stemmeretten må ikke være tapt, jf. Grunnlovens § 53

Norske statsborgere som aldri har vært registrert som bosatt i Norge, har ikke stemmerett.

For å kunne delta i et valg forutsettes det at en står i manntallet og ikke lider av alvorlig sjelelig svekkelse eller nedsatt bevissthet. For de fleste godkjennes *stemmegivningen* enkelt og greit i valglokalet ved at

vedkommende står i manntallet og ikke er beruset e.l. De som ikke får sin stemmegivning godkjent på stedet (f.eks. fordi de ikke står i manntallet i den aktuelle valgkretsen), har rett til å innlevere en stemme (i stemmekonvolutt) til stemmestyret, som så legger den mottatte konvolutten i en større konvolutt og påfører velgerens navn m.m. Slike konvolutter blir brakt til valgstyret i kommunen, som så går gjennom alle de innleverte konvoluttene og avgjør for hver enkelt om stemmegivningen kan godkjennes eller ikke. Valgstyret går også gjennom innleverte forhåndsstemmer. De fleste navnene blir funnet i kommunens manntall og blir krysset av der. For dem er stemmegivningen godkjent. Noen er det imidlertid som ikke står i manntallet, eller som av valgstyret blir erklært for ikke skikket til å stemme. Disse får ikke sin stemmegivning godkjent. Ifølge valglovens § 47 skal det ikke krysses av i manntallet for ikke godkjent stemmegivning. Bare stemmer avgitt ved godkjent stemmegivning regnes som *avgitte stemmer*. Ved opptellingen av de avgitte stemmene kan det vise seg at noen stemmeseddelkonvolutter er tomme, eller at noen stemmesedler er av en slik art at de ikke godkjennes som stemmeseddel. Disse stemmene blir *forkastede stemmer*. De stemmesedlene som gjenstår etter at forkastede stemmer er trukket fra er *godkjente stemmer*.

5. Feilkilder og usikkerhet

5.1. Innsamlings- og bearbeidingsfeil

De feilkilder og den usikkerheten som knytter seg til selve valg gjennomføringen behandles i innstillingen fra Stortingets fullmaktskomité. For det offisielle valgresultatet knytter interessen seg imidlertid til feilkilder og usikkerhet ved *rapporteringen* av valgresultatet. Antall avgitte og forkastede stemmer er i enkelte kommuner usikre. Dette skyldes unøyaktighet ved føring av valgbook og feil i avkrysningsmanntallet. Misforståelser vedrørende begrepene forkastede stemmegivning er/forkastede stemmer forekommer. En forkastet stemmegivning framkommer ved at en person møter opp, men får av ulike grunner ikke sin stemmegivning godkjent. Da skal det heller ikke krysses av i manntallet og antallet slike stemmer skal normalt ikke tas med i statistikken. Det blir imidlertid protokollert og i noen tilfeller på feil plass under forkastede stemmer (stemmesedler). Ved revidering må avgitte og forkastede stemmer i noen tilfeller justeres/rettes etter skjønn der kommunene ikke klarer å finne ut av feilene. SSB forholder seg til fylkesvalgsstyrets valgprotokoller og legger disse til grunn for produksjon av statistikk. I de tilfeller hvor disse protokollene inneholder åpenbare summeringsfeil rettes disse opp av SSB.

Ved tidligere valg har opplysningene på skjemaet blitt kontrollert mot valgstyreprotokollen som kommunene sendte inn til Stortinget. Forut for valget i 1997 ble det imidlertid vedtatt endringer i valgloven som medførte

at SSB ikke lenger hadde mulighet til dette. Endringene medførte bl.a. at alt materiell som før ble sendt fra de kommunale valgstyrene til Stortinget, nå blir sendt til fylkesvalgstyrene. Fylkesvalgstyret skal så kontrollere forberedelse og gjennomføring av valget. Fylkesvalgstyrene har nå også fått myndighet til å rette feil som de finner ved valgstyrenes beslutninger om å godkjenne eller forkaste stemmesedler. Som en konsekvens av dette besluttet SSB å legge fylkesvalgstyrenes protokoller til grunn for den offisielle statistikken fra stortingsvalget. Dette har blant annet medført at deler av de opplysninger SSB tidligere samlet inn på egne skjema ikke lenger vil være tilgjengelige.

Forkastede og avgitte stemmer er derfor i de fleste tilfeller det som kommunene har oppgitt. Fra kontroller ved tidligere valg vet vi imidlertid at enkelte valgstyrene har latt *stemmegivninger* som ikke er godkjent inngå i disse tallene. Ved opplagte tilfeller av feil er fylkesvalgstyrene blitt kontaktet og det har blitt rettet opp. Kvaliteten her var imidlertid varierende. En rekke kommuner hadde heller ikke fått valgoppgjøret til å "stemme", dvs. at det var flere eller færre godkjente stemmesedler opptelt enn faktisk protokollert uten at det var mulig å finne fram til eksakt årsak. I andre tilfeller fant fylkesvalgstyrene ved sin fintelling flere eller færre godkjente stemmesedler enn det kommunene hadde oppgitt, eller valgstyrenes avgjørelser om å godta eller forkaste stemmer ble endret.

I alle slike tilfeller er postene forkastede og/eller avgitte stemmer blitt rettet opp/justert slik at regnestykket stemmer. Avgitte stemmer er i alle tilfeller regnet som summen av godkjente stemmer pluss forkastede (inklusive tomme konvolutter). De samlede virkningene av dette tilsier at det knytter seg en viss usikkerhet til tallene for avgitte stemmer og forkastede stemmer, (men altså ikke for godkjente stemmer). Med få unntak er partienes stemmetall i denne publikasjonen de samme som fylkesvalgstyrene har rapportert, og som Riksvalgstyret la til grunn for sitt arbeid. Unntakene er tilfeller vi har kommet over der fylkesvalgstyrenes opplysninger ikke var riktige. Alle slike tilfeller er små korreksjoner som ikke har hatt noen betydning for valgresultatet.

Valgundersøkelsen

Datainnsamlingen i valgundersøkelsen foregikk ved hjelp av pc-er, intervjuerne leste opp spørsmålene fra dataskjermen og registrerte svarene direkte på maskinen. En fordel med EDB-assistert intervjuing er at en øker mulighetene for å tilpasse spørsmålene i overensstemmelse med respondentens situasjon og svar på tidligere spørsmål, i forhold til det som er mulig ved bruk av papirskjema. Videre gir EDB-assistert intervjuing mulighet for direkte kontroll av svarkonsistens mellom ulike spørsmål. For hvert spørsmål er det lagt inn grenser for gyldige verdier. I tillegg er det bygget

inn et omfattende feilmeldingssystem dersom intervjueren taster inn et svar som er inkonsistent i forhold til tidligere svar. Alle disse sidene ved EDB-assistert intervjuing fører til økt datakvalitet. Innsamlingsfeil som skyldes intervjuerens feilregistreringer, blir langt mindre enn ved bruk av papirskjema. Vi unngår registrering av ugyldige verdier og vi oppnår et redusert frafall på enkeltspørsmål ved at mulighetene for hoppfeil reduseres. EDB-assistert intervjuing hindrer likevel ikke alle feil. Redusert datakvalitet kan for eksempel være et resultat av dårlig formulerte spørsmål, eller at det er dårlig samsvar mellom spørsmål og svaralternativer.

5.2. Utvalgsfeil

For de tabellene som omhandler selve valgresultatet foreligger det ikke utvalgsfeil. For valgundersøkelsen derimot er det en viss usikkerhet knyttet til resultatene. Resultatene bygger på opplysninger om et utvalg av den befolkningen som undersøkelsen dekker, og denne usikkerheten kalles utvalgsvarians. I og med at utvalget er trukket etter reglene for tilfeldig trekking, er det mulig å beregne hvor stor utvalgsvariansen kan ventes å bli.

Et hyppig brukt mål på usikkerheten i resultatet for et kjennemerke, er standardavviket til den observerte verdien av dette kjennemerket. Størrelsen på dette standardavviket avhenger av tallet på observasjoner i utvalget, måten utvalget er trukket på og av fordelingen til det aktuelle kjennemerket i befolkningen. Fordelingen i befolkningen kjenner vi ikke, men det er mulig å anslå standardavviket i utvalgsfordelingen ved hjelp av observasjonene i utvalget.

6. Sammenlignbarhet og sammenheng

6.1. Sammenlignbarhet over tid og sted

Statistikk for de ulike politiske partiene finnes tilbake til først på 1900-tallet. Under andre verdenskrig 1940-1945 ble det ikke holdt valg. På kommunenivå er statistikken noe mangelfull for de tidligste valgene. Noen av de politiske partiene har skiftet navn. Dette framgår da av fotnoter i de historiske tabellene.

7. Tilgjengelighet

7.1. Internettadresse

I tillegg til tabellene som publiseres i NOS Stortingsvalget 2001 finnes hoveddelen av tabeller i forbindelse med stortingsvalget på SSBs hjemmeside www.ssb.no/emner/00/01/10/stortingsvalg/

Statistikken gir opplysninger om antall stemmeberettigede fordelt på kjønn, avgitte stemmer på hhv. valg-

ting/forhånd og forkastede stemmer på hhv. valgting/forhånd. Det gis opplysninger om godkjente stemmer for alle partier. Alle opplysningene er på kommunenivå, for utvalgte kommuner på bydels/krets nivå.

I tillegg foreligger det tabeller med oversikt over avgitte stemmer til partiene ved samtlige valg, både stortingsvalg- og kommunestyrevalg, fordelt på kommunenivå tilbake til 1945.

7.2. Språk

Publikasjonen foreligger på norsk og engelsk.

7.3. Lagring og anvendelse av grunnmaterialet

Filene langtidslagres hos SSB og Norsk samfunnsvitenskaplig Datatjeneste (NSD).

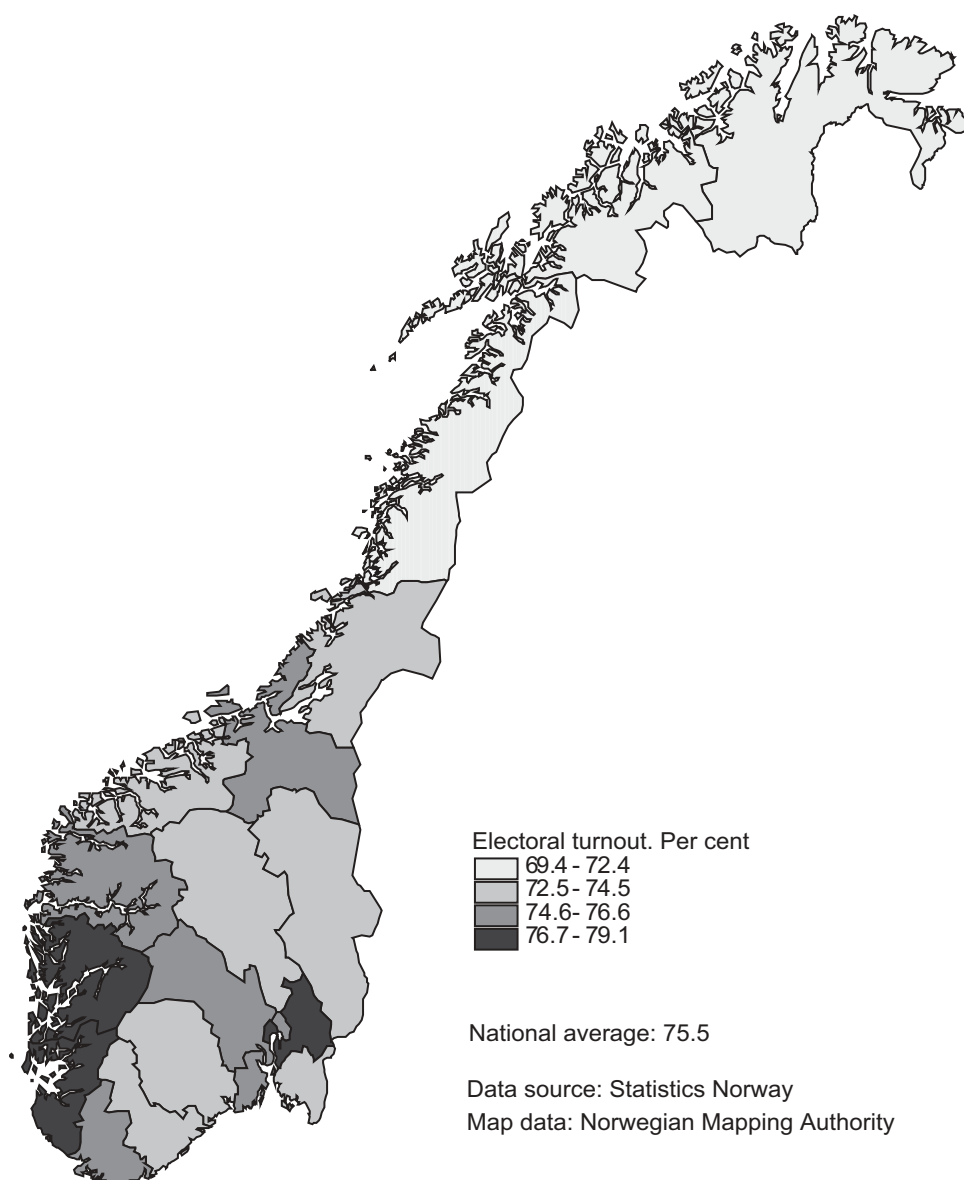
1. Main results and use of tables

1.1. Main results

In the 2001 Storting Election 2 521 820 ballots were cast, this represents a voter turnout of 75.5 per cent. A much higher electoral turnout was predicted in advance, instead the turnout decreased with 2.8 percentage points from the 1997 election.

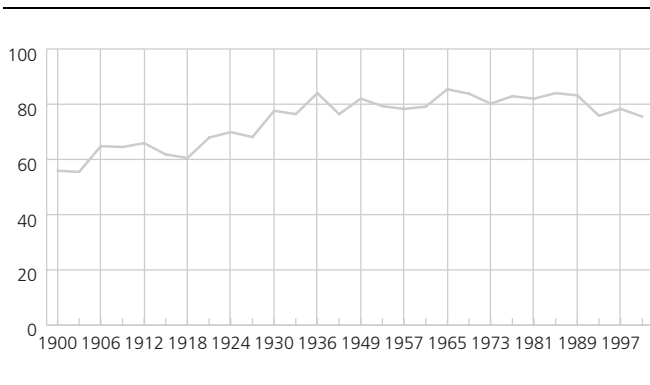
Not since the election in 1993 has the electoral turnout been correspondingly low and not since the election in 1927 has the electoral turnout been lower. As usual, the electoral turnout was highest in Akershus (79.1 per cent) and lowest in Finnmark (69.4 per cent). Of the municipalities the highest turnout was in Fedje in Hordaland (83.3 per cent), whereas the lowest turnout was in Skjåk in Oppland (64.7 per cent). Compared with the Storting Election in 1997 the electoral turnout decreased in all counties, most noticeably in Telemark with 4.2 per cent.

Figure 1. Storting Election 2001, by electoral turnout and county

Before the election in 1997 the Election Act was amended, such that ballot recipients for inland advance votes are henceforth post office employees or rural postmen. As a consequence of this there was a huge increase in the number of votes cast in advance in 1997. In 2001 20 per cent of the votes were cast in advance, this was an increase of 1.1 percentage point from 1997. The highest share of votes cast in advance was in Træna in Nordland. In this municipality nearly half of the votes were cast in advance.

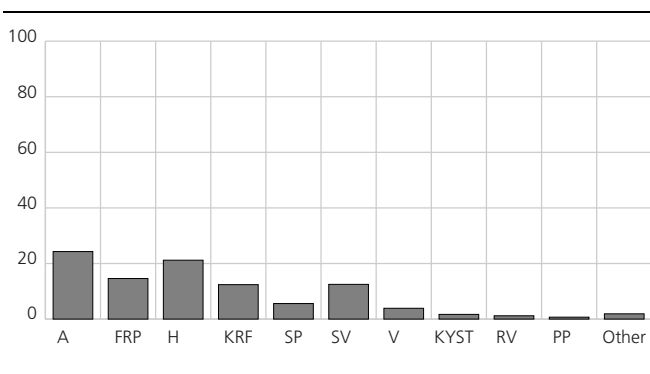
Figure 2. Storting Election 2001. 1900-2001. Electoral turnout in per cent

The Labour Party suffered a great loss of votes in the election. Labour won 24.3 per cent of the votes, a decrease of 10.8 percentage points from the election in 1997. This was Labour's worst election since 1924. Measured in the total number of votes, never has a Norwegian political party had a bigger loss of votes from one election to the next. Labour got 291 730 fewer votes in the 2001 election compared to the election in 1997.

The loss of votes was greatest in Buskerud county where Labour's share of votes decreased with 13.4 percentage points. In the 1997 election Labour won more than 50 per cent of the votes in 17 counties. In 2001 Labour only managed to win half of the votes in one municipality, Årdal in Sogn og Fjordane. Labour still has relatively high support in Trøndelag and

Figure 3. Storting Election 2001. Votes per party. Per cent

Hedmark and Oppland, however in several municipalities in the South Western part of Norway the party attracts less than 10 per cent of the votes. Since the arrangements with allocation of seats at large was introduced in 1989 Labour has always won a higher proportion of representatives to the Storting than what they actually won in per cent of votes cast. However, in 2001 Labour won a seat at large, this seat was allocated to Oslo. Labour was the only party that won representation from all counties.

The Conservative Party won the highest share of votes cast in advance

The Conservative Party won 21.2 per cent of the votes and compared with the poor result in 1997 this was a major increase for the party. The Conservative Party gained 6.9 per cent from 1997 to 2001. The party also won back its position as the second largest party in the Storting, a position the Conservative Party had in all elections from 1927 to 1989. However with the exception of the election in 1997 and 1993 this was their poorest result since the election in 1973. The Conservative Party had a major increase in Akershus and in Vest-Agder, in both counties the party gained nearly 10 percentage points. As for earlier elections The Conservative party had its highest support in the urban Eastern part of Norway, in addition to this the party attracted a high support in the South Western part of Norway. The Conservative Party had the highest number of votes in 6 counties.

Measured in the number of votes cast in advance the Conservative Party was the largest in the election. More than 24 per cent of those who cast their votes in advance voted for the Conservatives, while Labour won 22 per cent of the votes cast in advance. The Conservative Party won representation from 18 counties; the party only lacked 72 votes winning a mandate from Nord Trøndelag.

The Liberals attracted more than 4 per cent of the votes from the polling stations and nearly passed the threshold for seats at large. The party won 98 486 votes and lacked 2 387 votes to pass the threshold for seats at large, this margin is set to 4 per cent of the votes. The Liberal Party won 4.1 per cent of the votes at the polling stations, whereas they won only 3.1 per cent of the votes cast in advance. The Liberal Party won two mandates, from Oslo and Hordaland. The party lacked 143 votes for a third mandate from Møre og Romsdal.

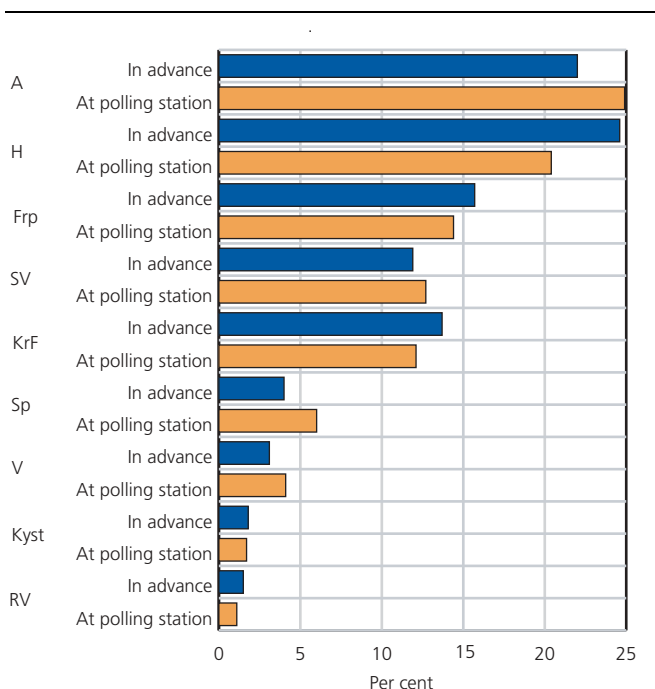
The Progress Party decreased its share of votes with 0.7 percentage points compared to the 1997 election. However, the party attracted 14.6 per cent of the votes, the second highest in its history. The Progress Party's share of votes dropped the most in Vest Agder and Oslo. In Telemark the party increased its share of votes by 2.4 percentage points.

Socialist Left's best election

Socialist Left won 12.5 per cent of the votes, the best result in the history of the party. Socialist Left saw its highest increase of votes in Oslo and Sør Trøndelag; in these counties the party gained more than 8 percentage points. Socialist Left won 18.5 per cent of the votes in Finnmark, the county where the party attracted the highest share of votes. The party won relatively more votes in the polling stations than votes cast in advance. In Oslo the party won 17.7 per cent of the votes cast in the polling stations. Socialist Left has its highest support in the urban Eastern part of Norway and in Northern Norway. With the exception of the Agder counties, Socialist Left won representation from all counties.

The Christian Democrats decreased its share of votes with 1.3 percentage points compared with the election in 1997 and won 12.4 per cent of the votes. The party lost its representatives from Oppland and Finnmark and came back with representation from 17 counties in the Storting. The Christian Democrats attracted the highest number of votes in two counties; Vest-Agder and Møre og Romsdal. The party has its highest support in the South Western part of Norway.

Figure 4. Storting Election 2001. Votes cast in advance/at polling station

The Centre Party experienced its worst election since the party was founded. The Centre Party lost support in all counties except one, Sogn og Fjordane. The party ended up with 5.6 per cent of the votes. The Centre Party only won 7 district mandates, but was allocated 3 seats at large.

The Coast Party won a mandate from Nordland. The party attracted high support in the three northernmost

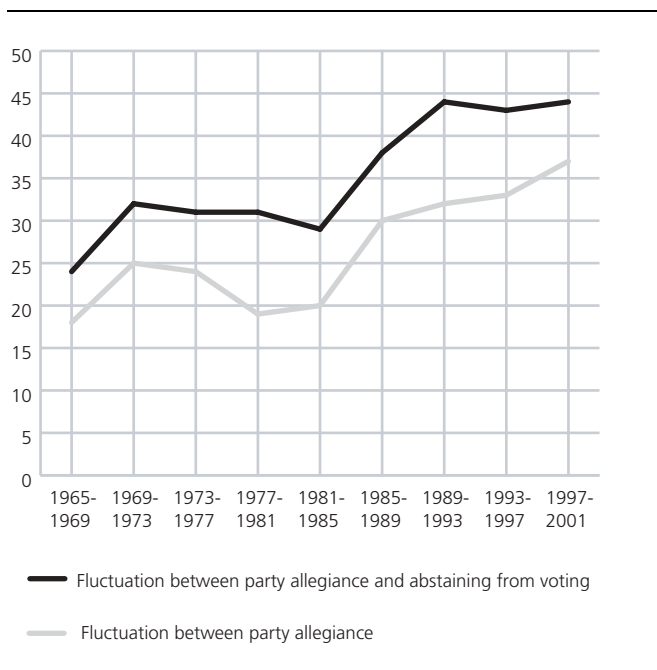
counties and ended up as the largest party in several municipalities.

As in 1997, 60 women were elected to the Storting. Centre Party and Labour Party have the highest share of women, whereas Progress Party has the lowest. Women comprise 36 per cent of the representatives in the Storting.

The Election Survey 2001

The Election Survey for the Storting Election shows that never before has so many voters changed party allegiance from one election to another. Of those who voted in the 1997 election 37 per cent voted for another party in 2001. Most noticeably was the low loyalty of those who voted Labour in 1997, only 56 per cent of the Labour voters in 1997 sustained their support for the party in 2001.

Figure 5. Share of voters who have changed party allegiance. 1965-2001. Per cent

Since the middle of the 1980s, Norwegian politics has been distinguished by massive electoral swings. In the two previous elections approximately 44 per cent changed their party allegiance, including those who went to and from the abstainer group.

If we exclude the abstainer group and focus on those who actually voted in the last two elections there has been a noteworthy electoral swing. Of the 37 per cent that altered their vote from 1997 to 2001, former Labour supporters that opted for other parties comprised nearly a third. In comparison the equivalent figure for the 1997 election was 7 per cent.

Figure 6. Where did Labour's 1997 voters go in 2001? Per cent

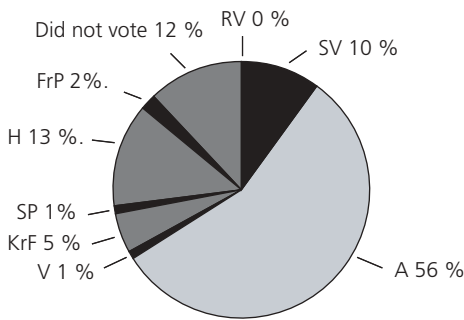

Figure 7. Where did the Conservative Party's 1997 voters go? Per cent

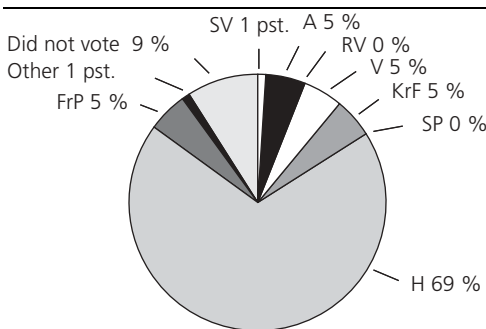
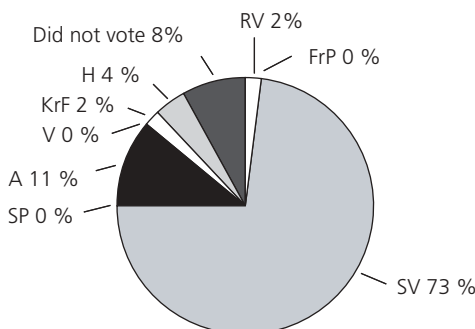

Figure 8. Where did Socialist Left's 1997 voters go in 2001? Per cent

If we focus on the party support in the 1997 election and follow the changes to the 2001 election we find that only 56 per cent of the Labour votes in 1997 stayed loyal to the party in 2001. In comparison 77 per cent of Labours 1993 voters stayed loyal in the 1997 election. In other words there has been a dramatic change in the loyalty of former Labour voters in the 2001 election. It is of interest that Labour has lost more or less the same amount of voters to the Conservative Party (13 per cent) as to the Socialist Left Party (10 per cent). Another 12 per cent of the 1997 Labour supporters chose to abstain from voting in the election. Thus Labours poor result is mainly caused by electoral

swings to other parties, not a loss of voters to the abstainer group.

Socialist Left and the Conservative Party had the most loyal supporters

Not surprisingly the two triumphant of the election, Socialist Left Party and the Conservative Party had the most loyal followers. Of its 1997 voters Socialist Left retained 73 per cent in the 2001 election, well above the 33 per cent that voted for the party in the 1993-1997 period. The Conservative Party kept 69 per cent of its 1997 voters.

Somewhat more surprising is the low loyalty of former Christian Democratic Party and Progress Party voters. Even though the Progress Party polled its second best election ever, only 47 per cent of its supporters stayed loyal compared with the 1997 election. This is a decrease from the 65 per cent that upheld the support for the party in the 1993-1997 period. The Progress Party lost a third of its voters to the Conservative Party. Also the Christian Democratic Party lost several voters, however these are more evenly spread among the other parties. Approximately 15 per cent of the voters shifted to the Conservative Party and the Progress Party, while 12 per cent opted for either the Socialist Left Party, the Centre Party or Labour party. In spite of the fact that the Christian Democratic Party performed its second best election ever, the 2001 election represents a significant fall in loyalty among its former supporters. Only 55 per cent of its 1997 voters continued to support the party in 2001. In 1997 however, 82 per cent of the 1993 voters supported the party.

If we focus on where the voters came from, we find that former Socialist Left voters now comprise only 41 per cent of those who voted for the party in 2001. Former Labour voters comprised the largest group of new voters (23 per cent), followed by former Centre Party voters (8 per cent) and former Christian Democratic Party voters and Liberal Party voters (both 5 per cent). Of its voters in 2001, 13 per cent did not participate in the 1997 election. Of the Conservative Party's voters, 47 per cent is comprised of those who supported the party also in 1997, whereas 17 per cent is former Labour voters and 16 per cent former Progress Party voters. The Conservative Party's attracted substantially fewer voters from the abstainer group than the Socialist Left Party (6 per cent).

Even though the loyalty of the former Labour voters is low, this group comprised 80 per cent of the party's support in 2001. This reflects the lack of new supporters in the 2001 election.

Figure 9. Where did the Conservative Party's voters come from? Per cent

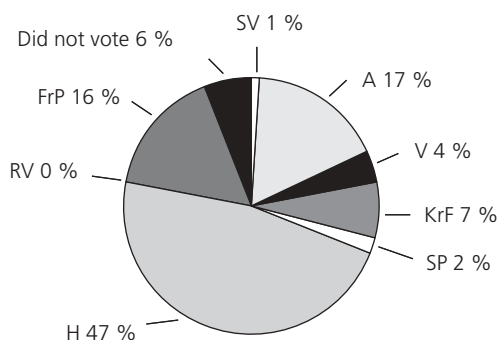
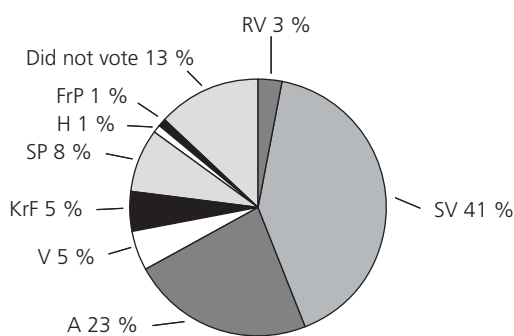

Figure 10. Where did Socialist Left's voters come from? Per cent

Net gain for the Conservative Party and net loss for the Labour Party

The political parties both lose and win more voters to each other than what is actually revealed from the election result. Of vital importance is of course the balance sheet on Election Day; whether there was a net gain or a net win to the other parties. The Conservative Party had a net gain from all parties, especially Labour Party and the Progress Party. If we examine the relation to the abstainer group, the gains and the losses were levelled out.

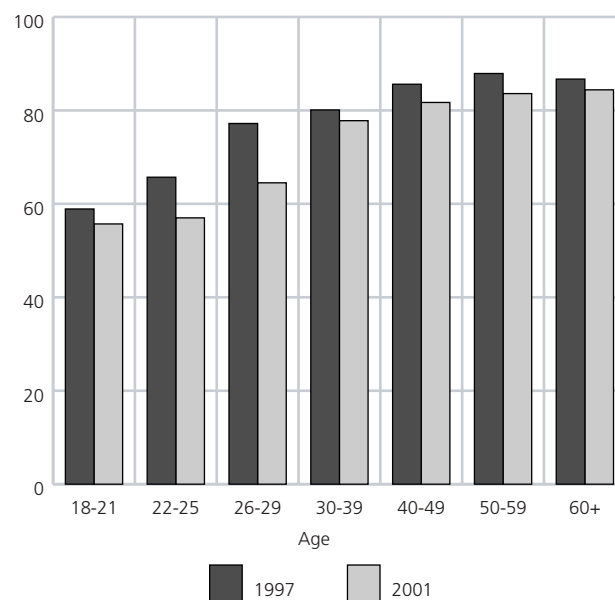
Also the Socialist Left party has a net gain in relation to all parties, with a small exception for the Conservative Party. The Labour Party however has a net loss to all other parties and to the abstainer group. Labour loses most to the Conservative Party, the abstainer group and to the Socialist Left party.

The fluctuations for the Liberal Party are naturally not that of the same size, however the Liberal Party has a net gain in relation to the Christian Democratic Party and the Labour Party and a net loss to the Socialist Left party, Centre Party and the Conservative Party. The Centre Party has a net loss to most parties with the

exception of the Labour party, the Liberal Party and the abstainer group.

The Christian Democratic Party and the Progress Party had low loyalty among their former voters in spite of the fact that both parties performed their second best election ever. This is also reflected by the net account. The Christian Democratic party has a net gain in relation to the Labour Party and the Centre Party, whereas they have a net loss to the other parties. The Progress Party's loss to the Conservative Party is partly compensated by a net gain in relation to the Christian Democratic party, Centre Party and the Labour Party. In relation to the Liberal Party there is a balance and in relation to the Socialist Left party there is a small decrease.

Figure 11. Electoral turnout, by age. 1997 and 2001. Per cent

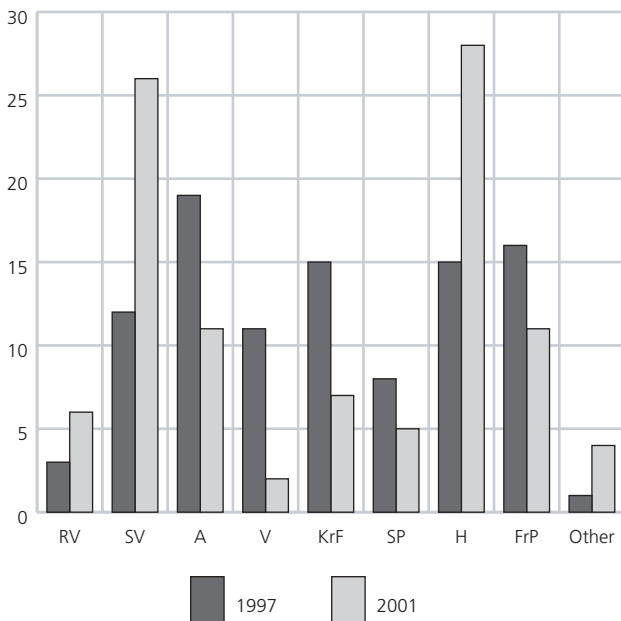
Young voters used their voting rights

There was no dramatic reduction in voter participation among the first-time voters in the Storting Election 2001. The reduction was however larger in the age groups 22-25 and 26-29 years than the other age groups. There was speculation immediately after the election that the reduction in voter participation was as result of a large reduction in the turnout of the very young voters. Even though age group 18-21 years registered a slightly lower level of participation in 2001 than in 1997 (55.7 as against 58.9 per cent), this difference is not statistically significant. There is also no dramatic decline in voter participation among first-time voters.

Voter participation increases with age

While almost 56 per cent of first-time voters used their voting rights, the proportion among those above 60 years was 84 per cent. The gender difference in voter participation is almost balanced compared with the

Figure 12. First-time voters party preference in 1997 and 2001. Per cent

1997 elections. Even though there has been a decline among both males and females, the reduction in female participation is much larger and therefore balances the higher female turnout in the 1997 elections. Though female voter participation was higher than that of males in 1997, the difference was only within age group 22-49 years. Voter participation among first-time voters seems to be higher among males than females but the difference is not very significant. Among the voters 60 years and above, the participation is temporally higher for males than females.

This group always attract special attention because their preference can provide an indication of future electoral trends. The most significant result of the 2001 Storting elections is the continuous reduction in the support of young voters for the Labour Party, now with only 11 per cent support. This is more than a 50 per cent reduction in comparison to the 1989 elections. In relation to the last elections, the reduction is much higher among young males than among young females.

First-time voters follow election trends

The election winners the Socialist Left Party and the Conservative Party, not only have increases among first-time voters, they equally have a similar large representation among this group. Almost half of the youth between 18 and 21 years voted for these two parties. It is temporally interesting that both the Christian Democratic Party and the Progress Party lost ground among the young voters. The same applies to the Liberal Party and the Centre Party. The Red Electoral Alliance can however register a slight increase in young

voters. For the Christian Democratic Party, the elections in 1997 represented a break through for young women. It is interesting to note that there is still high representation among women between the ages of 22 and 25 (22 per cent), while there has been a decline among female first-time voters (from 18 to 3 per cent).

Available data confirms earlier electoral trends that to a large extent indicate that young females identify with the Socialist Left Party, The Labour Party and the Christian Democratic Party. Young males to a large extent do vote for the Conservative Party and the Progress Party. The Christian Democratic Party is stronger among older women. Almost every fourth female over 60 years voted for the Christian Democratic Party in 2001. The winner within the first-time voters is Socialist Left Party with 39 per cent and the Conservative Party with 27 per cent. For both parties this result represents a triple increase in relation to the previous elections. Most elderly voters in the Christian Democratic Party and the Progress Party, most of the youth in the Red Electoral Alliance and the Socialist Left Party.

Over half of those who voted for the Labour Party are over 50 years old, while only 10 per cent are below 30 compared with previous elections where the ratio was 37 to 18 per cent.

The proportion of the older voters has also increased within the Progress Party (from 38 to 53 per cent) while the younger proportion declined from 23 to 14 per cent. The age distribution in the Conservative Party is however stable compared with 1997 with a slight increase in voters between 30 and 50 years.

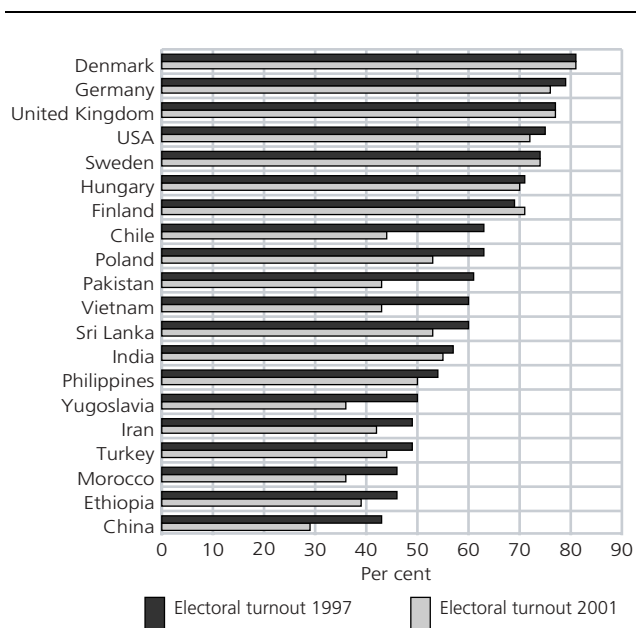
Most young voters can be found in the Red Election Alliance and the Socialist Left Party. Youth below 30 years comprise only 15 per cent of those who used their voting rights. This puts in perspective, the question of voter participation among the different groups within the population.

Electoral turn out in the immigrant population

Approximately 52 per cent of the immigrant population participated in the Storting Election on the 10th of September. Roughly 94 000 persons with immigrant background were eligible to vote. The electoral turn out for the entire population was 75 per cent. Persons with non-western background had a lower turn out than those with western background. Age is probably a crucial factor in explaining the low turn out.

Among those with western background the turn out was 75 per cent, for those with non-western background the turn out was 45 per cent. The electoral turn out for the Pakistani and the Vietnamese, the two largest immigrant groups, was 43 per cent.

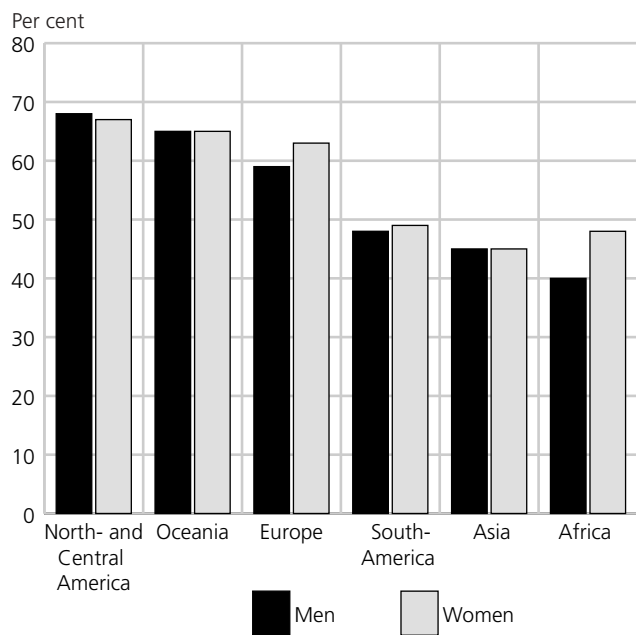
Figure 13. Storting Elections 1997 and 2001. Electoral turnout. Country background. Per cent

Compared with an equivalent survey in 1997, the electoral turnout has decreased with 11 percentage points in the immigrant population, most for the youngest age groups.

Two demographic features partly explain the lower turnout in the immigrant population. Firstly, in 1997, 1/3 of the immigrant population entitled to vote had western background; in 2001 this share had decreased to 1/5. Earlier surveys have shown that immigrants with western background have had a higher electoral turnout than those with non-western background.

Figure 14. Electoral turnout. Country background and sex. Per cent

This is reinforced by an uneven age distribution in the two groups. Among those with non-western background the age distribution is fairly even, while among those with western background there is a predominance of older people. Other surveys show that voting is correlated with age, and that young people tend to vote in a lesser degree than older people.

The survey indicates that women voted in a higher degree than men, 54 per cent of the women in the sample used their right to vote, whereas 49 per cent of the men voted. There are however, considerable differences when we examine country backgrounds.

1.2. Use of tables

Until 1981, parties could issue joint lists for parliamentary elections. Table 2 shows the distribution of votes among parties when the joint lists were dissolved. Table 2 shows votes for joint lists from 1961-1969 broken down by party in accordance with the distribution of votes in the last general election in which the parties issued separate lists in the counties involved. In a couple of cases, votes for joint lists are distributed by the result of the most recent municipal board elections before the general election. For the 1973 elections, votes were cast for joint lists distributed between the respective parties. The method used here was based on the proportional strength of the parties on a county basis in 1969, adjusted for gains/losses from 1969-1973, in counties where they issued separate lists in 1973. For the 1977 and 1981 Storting elections, the same method was used, however it was based on the results from the County elections two years in prior to the Storting election. From 1985-1989 joint lists were not issued. In the 1993 election, two joint lists were issued. Neither received representation in the Storting. There were no joint lists in the 1997 or 2001 elections.

Statistics on representatives to the Storting refer to elected representatives. Representatives who regularly deputised for members of the Government are thus included among the deputy representatives. In the percentage distribution, every figure is rounded up or down separately. Consequently, the sum of these percentages in the distribution is not always equal to 100.

2. Background and purpose

2.1. Purpose and history

Statistics on the Storting Election (Parliamentary election) on 9th and 10th of September 2001 are based on information from the regional County Election Committees. Data is collected pursuant to §2-2 of the Statistics Act and §88 of the Election Act. The statistics

cover election results for all municipalities, representation in the Storting and historical tables. This publication is the 30th in the series of official publications covering the Storting elections. The first official statistics of the elections was publicised in 'Valgmandsvalgene og Stortingsvalgene 1815-1885 NOS III 219'. Some of the numbers in the publication, especially those before 1826, were based on estimates. For these elections there are only information about the number of persons eligible to vote and elected representatives. Statistics for the elections in 1888 and 1891 were publicised in 'Meddelelser fra det Statistiske Centralbureau' for 1894 and 1897 in 'NOS Valgmandsvalgene og Stortingsvalgene' and for 1900 and 1903 in 'NOS Valgtingene og valgmandstingene' from 1906 and onwards in 'NOS Stortingsvalget'. From 1903 to 1957 the Norwegian Storting itself was responsible for publishing statistics from the election. In Historical statistics information about the number of votes cast for each party and representatives since 1906 is available. Information about the number of persons entitled to vote, elected representatives and electoral turnout is available as far back as the early 19th Century. On statistics Norway's website all national and local elections back to 1945 are available in electronic format.

The election survey is a joint venture between Statistics Norway and the Department of Social Research. The Election survey dates back to 1957 first initiated by Henry Valen and Stein Rokkan. The Election Research Programme by the Department of Social Research represents a unique database of Norwegian politics and voting habits. Bernt Aardal and Henry Valen supervised the theoretical part of the survey, whereas Statistics Norway drew the sample and conducted the interviews. Election surveys have a long tradition in Norway. From 1977 and onwards the election surveys have been a joint venture between Statistics Norway and the Department of Social Research. Statistics Norway performed its own election studies in 1969 and 1973. The survey is a main source of knowledge on Norwegian politics and elections and is one of the oldest of its kind in Norwegian social science.

2.2. Users and applications

The political parties are frequent users of the election statistics, so are also journalists. The Election statistics are also used by the ministries to allocate resources for the political parties, as do the local municipalities and the county councils. Journalists, researchers and students from other countries also frequently use the statistics.

3. Statistics production

3.1. Population

The statistics include the results from all counties and include the number of persons entitled to vote, votes cast, rejected votes and votes cast for the different parties both in advance and at the polling station.

For the Election survey a sample of 2 950 persons were drawn, and 2 052 persons were interviewed after the election. This represents 69.6 per cent of the sample. Roughly half of the sample also participated in the Election survey in 1997. The information about the net sample is obtained from the Electoral register and is therefore very reliable. The Ministry of Local Government and Regional Development and The Research Council of Norway sponsor the survey. The main report from the survey will be published in 2003.

The statistics on the electoral turn out in the immigrant population is based on a census list prepared for the Storting Election in 2001. The population, Norwegian citizens with immigrant background consisted of roughly 94 000 persons. Of these a sample of 7 500 person was drawn. The Ministry of Local Government and Regional Development sponsored the survey.

3.2. Data sources

The county councils election reports are used to produce the official election result. For the election surveys the information in the population register was used combined with interview data. In addition to this information from the census lists was used to find the electoral turn out in the population.

3.3. Sampling

For the Election survey a sample of 3000 persons was drawn. The brute sample in 2001 was 2 950 persons, whereas the net sample was 2 052 persons. The sample is a so called rotating panel which means that half of those drawn in 2001 also was interviewed in 1997, and that the other half of the sample will be interviewed in 2005. The sample is drawn from the Population register (which include all persons resident in Norway) in Statistics Norway, where the country is divided into different areas.

For the survey of the electoral turn out in the immigrant population 7 450 persons were drawn in the brute sample whereas there were 7 277 persons in the net sample. The difference was mainly due to the fact that the persons in the sample did not reside in the correct constituency. Roughly 10 per cent of the country back grounds constitute 56 per cent of the population a number which indicate that some country back ground constitute a high share of the immigrant population. Pakistani and Vietnamese constitute the two biggest groups. The sample is drawn disproportional which means that the larges country backgrounds are

under sampled compared to a proportional sample whereas the smaller country backgrounds are over sampled. The smallest country back grounds are grouped in regional units.

3.4. Collection of data

The County council election reports are used to produce the official statistics, supplemented by separate forms to the municipalities. Statistics Norway's data is based on the following in 'Møtebok for valgstyret':

- D. Avgitte godkjente stemmer
- E. Rettede stemmesedler
- F. Avgitte og forkastede stemmegivninger og stemme sedler
 - Avgitte og forkastede forhåndsstemmegivninger
 - Forkastede stemmer
- G. Mandatberegningen
- H. Kandidatkåringen

For the election survey a one hour long personal interview was conducted. As a rule, the interview should be carried through as a face-to-face interview, unless the respondent demands to be interviewed by telephone. Computer is used in the interviewing. The interviewer reads the questions from the screen and registers the answers directly in the data programme.

3.5. Control and revision

The election reports are manually revised when the data is digitalised, in addition there are logical controls.

4. Concepts, variables and classifications

4.1. Definition of the main concepts

The following registered political parties and electoral lists issued lists in connections with the election (Norwegian abbreviations in brackets are used in some tables)

- Labour Party (A)
- Socialist Left Party (SV)
- Red Electoral Alliance (RV)
- Centre Party (Sp)
- Christian Democratic Party (KrF)
- Liberal Party (V)
- Conservative Party (H)
- Progress Party (FrP)
- The Political Party (DPP)
- Christian Coalition Party (KSP)
- Coast Party (KYST)
- Pensioners' Party (PP)

In the category 'Other' in the tables the following lists/parties are included:

- The Greens
- Norwegian People's Party
- Inter-political Coast and District's party
- Nature Law Party
- Social Democrats
- Communist Party
- Liberal People's Party
- Fatherland's Party

In addition to these the following parties/electoral lists stood for election in

- Østfold - Østfold List
- Oslo - Oslo List, Justice Party, Society Party
- Hedmark - Hedmark List
- Oppland - Oppland List
- Vestfold - Preserve Hospital List
- Aust-Agder - Southern Norway List
- Vest-Agder - Southern Norway List
- Rogaland - People's Action against Toll Road
- Hordaland - Hordaland List
- Nordland - Nordland List
- Troms - Troms List
- Finnmark - Lappish People's Party

For further specification of the obtained votes for the different parties/electoral lists visit our web-site at www.ssb.no

Comments on some of the party names used in the tables:

Progress Party: was renamed from Anders Langes Party prior to the 1977 election.

Centre Party: renamed from Farmer's Party prior to the 1959 election.

Socialist Left Party: Socialist People's Party and breakaway factions from the Labour Party among others formed Socialist Electoral Federation in 1973. In 1974 the party was labelled Socialist Left Party, at the same time the Communist Party left the coalition.

The Liberal People's Party: was renamed from the New People's Party before the 1981 elections. It merged with the Liberal Party under the name Liberal Party. A new party was established in 1989, The Liberal European Party. Renamed before the 1993 election and stood for election under the name Liberal People's Party.

County lists for Environment and Solidarity: founded in 1989 with support from Red Electoral Alliance and the Norwegian Communist party. Inter-Political People's Party/Political Alternative Party renamed from Freedom Party prior to the election in 1997.

4.2. Definition of the main variables

The number of persons entitled to vote are presented in the Electoral list. The preliminary Electoral list

enrols the population in the municipality where they were registered by 31st March the year of the election. Persons moving after the 31st of March can demand to be transferred to their new municipality of residence.

Persons entitled to vote: According to the Election Act § 3 and § 50 of the Constitution a person is entitled to vote if:

- a) Registered in the municipality
- b) A Norwegian citizen according to the Norwegian Citizen Act of 8th of December 1950.
- c) He or she is 18 years or older by the end of the year
- d) Norwegian citizens registered as residents in Norway during the last 10 years will automatically be included in the electoral roll. Furthermore, citizens who have been resident abroad for a contiguous period of over 10 years can demand to be included in the electoral roll.
- e) The right to vote can not have been lost according to the Constitution § 53.

Norwegian citizens never registered as residents in Norway do not have the right to vote.

The precondition for participation in an election is that a person is registered in the electoral roll and does not suffer from a serious mental deficiency or reduced consciousness. Normally, a vote is accepted if it is cast by a person whose name is on the electoral list and not under the influence of alcohol etc. Persons whose ballots are not immediately recognized (e.g. they may not be listed in the electoral roll in the constituency involved) have the right to hand in one vote. This ballot must be delivered in an envelope to the voting committee, which then places the envelope received into a larger envelope with the voter details on it. Such ballots are taken to the election committee in the municipality, which goes through all the envelopes delivered and decides in each individual case if the ballot can be accepted or not. Most names are found and marked off in the electoral roll of the municipality. The election committees also control votes cast in advance. If some names are not listed in the electoral roll the electoral committee may declare the ballot not valid. According to § 47 of the Voting Act, such rejected votes are not to be marked in the electoral roll. Only votes cast that are considered accepted votes are counted as votes cast. Some ballot envelopes may be empty or some ballot papers may be of such a nature that they can not be approved. Such votes are rejected. The ballot papers that remain after subtraction of the rejected votes are valid votes.

5. Sources of error and uncertainty

5.1. Collection and processing errors

The margins of error and the uncertainty inherent in the actual election process are dealt with in the report from the Storting's Credential Committee. For election statistics however, the emphasis is on sources of error and uncertainty connected to the reporting of the election results. In previous elections, information on the form was checked against the election committee protocols sent in to the Norwegian Storting by the municipalities. Prior to the 1997 election however, the Election Act was amended resulting in the inability to continue this practice. The amendments implied, among other things, that all data that was previously sent from the municipal election committee was henceforth to be sent to the National election committee. The National election committee should then check preparation and carrying out of the election. The county election committees have now also been authorised to correct errors they may find in connection with the election committees decisions to approve or reject voting slips. Due to these changes Statistics Norway decided to use the results from the election committee protocols as a basis for the official election statistics, hence abandoning the special forms sent to each municipality. As a consequence of this change, some of the information that Statistics Norway collected earlier will no longer be available. In most cases the figures on votes cast and rejected will be the same as the municipalities have reported. However in all elections there will be some discrepancies. Previous elections have shown us that some county election committees allowed invalid votes to be included in their figures. In obvious cases of error, county election committees have been contacted and the errors corrected. Several municipalities were unable to make the number of votes tally. This is to say that they either counted a greater or lesser number of valid voting slips than was specified by the municipalities. Another possibility was that the election committee's decision to approve or reject votes had been amended. In all such cases the entries 'votes rejected/votes cast' were adjusted in order to attain corresponding figures. 'Votes cast' is always considered to be the sum of valid votes plus rejected votes (including empty envelopes). The overall effect of this indicates that there is some uncertainty with the number of votes cast and votes rejected (however this does not apply to figures of valid votes).

With a few exceptions, the number of votes cast for the parties in this publication, correspond to the figures provided by the county election committees, also used by the National Election Committee as a basis for its work. The exceptions are in those cases where the information from the county election committee was

found to be incorrect. These cases involve small corrections that are of no consequence for the election result.

For the election survey errors can occur, irrespective of how comprehensive it is. Errors may arise in connection with collection as well as during processing. The facts described above provide larger quality of the data, in compare with paper forms. There are fewer errors due to the facts that an interviewer registers a wrong answer. Few or none not-allowed values are coded, and the risk of interviewers taking wrong turns in filters and giving the respondents the wrong questions are reduced. Computer Assisted Personal Interviewing (CAPI) does not eliminate measurement errors. There are still risks that a respondent give a wrong answer. There may be many reasons why respondents give wrong answers, e.g., they may have trouble recalling activities that took place long ago, there may be misunderstandings, the respondent want to embellish the truth if the questions are experienced as sensitive, and some answers may be considered more socially acceptable than others.

5.2. Sampling errors

For the tables that treat the official election result there are no sample errors. However, for the election survey there is a certain degree of uncertainty tied to the results. The uncertainty of the findings based on only a part of the population, is often called sample variance. Standard deviation is a measure of this uncertainty. The size of standard deviation depends, among other factors, on the number of observations in the sample, and on the distribution of the current variable in the whole population. The estimate of standard deviation can be computed by using the observation in the sample.

6. Comparability and coherence

6.1. Spatial comparability and comparability over time

Statistics revealing the election results for the different parties dates back to the start of the 20th Century. During the Second World War 1940-1945 elections were not held. On municipality level the statistics are somewhat imperfect for the earliest elections. Some of the political parties have changed their names; confer the footnotes for the historic names of the parties.

7. Availability

7.1. Internet address

Most of the tables published for the Storting Election 2001 is published on Statistics Norway's web pages: www.ssb.no/english/subjects/00/01/10/stortingsvalg_en/

Here you will find detailed tables on municipality level for persons eligible to vote, vote cast in advance, votes rejected and votes cast for the different parties. For certain municipalities the information is also available on polling zone level. In addition to this there are tables for party support for all elections dating back to 1945 at municipality level.

7.2. Language

Published in Norwegian and English.

7.3. Storing and use of basic material

The computer files are stored both by Statistics Norway and by the Norwegian Social Science Data Service.

1. Stortingsvalget 2001. Personer med stemmerett, avgitte stemmer og valgdeltakelse i prosent. Stortingsvalgene 1945-2001
Storting Election 2001. Persons entitled to vote, votes cast and percentage voter turnout. Storting Elections 1945-2001

	Personer med stemmerett <i>Persons entitled to vote</i>			Avgitte stemmer <i>Votes cast</i>			Valgdeltakelse i prosent <i>Percentage voter turnout</i>		
	Begge kjønn <i>Both sexes</i>	Menn <i>Males</i>	Kvinner <i>Females</i>	Begge kjønn <i>Both sexes</i>	Menn <i>Males</i>	Kvinner <i>Females</i>	Begge kjønn <i>Both sexes</i>	Menn <i>Males</i>	Kvinner <i>Females</i>
1945	1 961 977	954 282	1 007 695	1 498 194	763 210	734 984	76,4	80,0	72,9
1949	2 159 065	1 046 685	1 112 380	1 770 897	892 849	878 048	82,0	85,3	78,9
1953	2 256 799	1 102 104	1 154 695	1 790 331	904 633	885 698	79,3	82,1	76,7
1957	2 298 376	1 125 896	1 172 480	1 800 155	905 392	894 763	78,3	80,4	76,3
1961	2 340 495	1 146 661	1 193 834	1 850 548	927 698	922 850	79,1	80,9	77,3
1965	2 406 866	1 179 405	1 227 461	2 056 091	1 024 072	1 032 019	85,4	86,8	84,1
1969	2 579 566	1 263 779	1 315 787	2 162 596	1 072 595	1 090 001	83,8	84,9	82,8
1973	2 686 676	1 315 999	1 370 677	2 155 734	1 080 676	1 075 058	80,2	82,1	78,4
1977	2 780 190	1 358 080	1 422 110	2 304 496	1 139 756	1 164 740	82,9	83,9	81,9
1981 ¹	3 003 093	1 466 108	1 536 985	2 462 142	1 211 323	1 250 819	82,0	82,6	81,4
1985	3 100 479	1 512 448	1 588 031	2 605 436	1 277 012	1 328 424	84,0	84,4	83,7
1989	3 190 311	1 556 416	1 633 895	2 653 173	.	.	83,2	.	.
1993	3 259 957	1 592 545	1 667 412	2 472 551	.	.	75,8	.	.
1997	3 311 190	1 622 935	1 688 255	2 593 669	.	.	78,3	.	.
2001	3 359 433	.	.	2 535 776	.	.	75,5	.	.

¹ Etter omvalget i Buskerud og Troms 6. og 7. desember. *Results after re-election in Buskerud and Troms on the 6th and the 7th of December.*

2. Stortingsvalget 2001. Godkjente stemmer, etter parti/valgliste. Felleslister oppløst. Stortingsvalgene 1957-2001
Storting Election 2001. Percentage distribution of valid votes, by party/electoral list. Redistribution of votes cast for joint lists. Storting Elections 1957-2001

Parti/valgliste <i>Party/electoral list</i>	1957	1961	1965	1969	1973	1977	1981	1985	1989	1993	1997	2001
I alt <i>Total</i>	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Det norske Arbeiderparti <i>Labour Party</i>	48,3	46,8	43,1	46,5	35,3	42,3	37,2	40,8	34,3	36,9	35,0	24,3
Fremskrittspartiet ¹ <i>Progress Party</i> ¹	5,0	1,9	4,5	3,7	13,0	6,3	15,3	14,6
Høyre <i>Conservative Party</i>	18,9	20,0	21,1	19,6	17,4	24,8	31,7	30,4	22,2	17,0	14,3	21,2
Kristelig Folkeparti <i>Christian Democratic Party</i>	10,2	9,6	8,1	9,4	12,2	12,4	9,4	8,3	8,5	7,9	13,7	12,4
Senterpartiet ² <i>Centre Party</i> ²	9,3	9,3	9,9	10,5	11,0	8,6	6,7	6,6	6,5	16,7	7,9	5,6
Sosialistisk Venstreparti ³ <i>Socialist Left Party</i> ³	.	2,4	6,0	3,5	11,2	4,2	4,9	5,5	10,1	7,9	6,0	12,5
Venstre <i>Liberal Party</i>	9,6	8,9	10,3	9,4	3,5	3,2	3,9	3,1	3,2	3,6	4,5	3,9
Rød Valallianse ⁴ <i>Red Electoral Alliance</i> ⁴	0,4	0,6	0,7	0,6	0,8	1,1	1,7	1,2
Norges Kommunistiske Parti ⁵ <i>Communist Party</i> ⁵	3,4	2,9	1,4	1,0	.	0,4	0,3	0,2	.	0,0	0,1	0,1
Det Liberale Folkeparti ⁶ <i>The Liberal Peoples Party</i> ⁶	3,4	1,4	0,5	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Kystpartiet <i>Coast Party</i>	1,7
Andre <i>Other</i>	0,2	0,2	0,0	0,1	0,5	0,2	0,1	0,4	1,4	2,6	1,5	2,5

¹ Anders Langes Parti i 1973. *Anders Lange's Party in 1973.* ² Bondepartiet 1949-1957. *Farmers' Party in 1949-1957.* ³ Sosialistisk Folkeparti 1961-1969, Sosialistisk Valgforbund i 1973. *Socialist People's Party 1961-1969, Socialist Association in 1973.* ⁴ Fylkeslistene for Miljø og Solidaritet 1989. *Environment and Solidarity in 1989.* ⁵ Deltok i Sosialistisk Valgforbund 1973. *Included in Socialist Association in 1973.* ⁶ Det Nye Folkepartiet 1973-1977. De Liberale - Europapartiet 1989. *New Peoples Party 1973-1977. The Liberals - European Party in 1989.*

3. Stortingsvalget 2001. Valgte representanter, etter parti/valgliste, kjønn og fylke
Storting Election 2001. Elected representatives, by party/electoral list, sex and county

	I alt		A		SV		Sp		KrF		V		H		FrP		KYST	
	Total	Kvin-	Total	Kvin-	Total	Kvin-	Total	Kvin-	Total	Kvin-	Total	Kvin-	Total	Kvin-	Total	Kvin-	Total	Kvin-
	Total	ner Fe- males	Total	ner Fe- males	Total	ner Fe- males	Total	ner Fe- males	Total	ner Fe- males	Total	ner Fe- males	Total	ner Fe- males	Total	ner Fe- males	Total	ner Fe- males
Hele landet	165	60	43	20	23	11	10	6	22	8	2	-	38	12	26	3	1	-
<i>The whole country</i>	165	60	43	20	23	11	10	6	22	8	2	-	38	12	26	3	1	-
01 Østfold	8	3	2	1	1	1	-	-	1	-	-	-	2	1	2	-	-	-
02 Akershus	15	7	3	1	2	1	1	1	1	1	-	-	5	2	3	1	-	-
03 Oslo	16	8	4	2	3	2	-	-	1	-	1	-	5	3	2	1	-	-
04 Hedmark	8	4	3	2	1	1	1	-	1	1	-	-	1	-	1	-	-	-
05 Oppland	7	2	3	1	1	-	1	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-
06 Buskerud	7	2	2	1	1	-	-	-	1	-	-	-	2	1	1	-	-	-
07 Vestfold	8	3	2	1	1	1	-	-	1	1	-	-	2	-	2	-	-	-
08 Telemark	6	2	2	1	1	-	-	-	1	-	-	-	1	1	1	-	-	-
09 Aust-Agder	4	1	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	1	-	1	-	-	-
10 Vest-Agder	5	2	1	-	-	-	-	-	2	1	-	-	2	1	-	-	-	-
11 Rogaland	11	4	2	1	1	-	1	1	2	1	-	-	3	1	2	-	-	-
12 Hordaland	17	5	3	1	2	1	1	-	3	1	1	-	4	1	3	1	-	-
14 Sogn og Fjordane	5	2	1	-	1	1	1	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
15 Møre og Romsdal	10	4	2	1	1	-	1	1	2	1	-	-	2	1	2	-	-	-
16 Sør-Trøndelag	10	3	3	2	2	1	1	-	1	-	-	-	2	-	1	-	-	-
17 Nord-Trøndelag	6	2	2	1	1	-	1	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-
18 Nordland	12	3	3	2	2	1	1	-	1	-	-	-	2	-	2	-	1	-
19 Troms	6	2	2	1	1	1	-	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-
20 Finnmark	4	1	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-

4. Stortingsvalget 2001. Godkjente stemmer, etter parti/valgliste¹ og kommune. Prosent
Storting Election 2001. Valid votes, by party/electoral list¹ and municipality. Per cent

	A	SV	RV	Sp	KrF	V	H	FrP	KYST	PP	DPP	Andre Other
	Hele landet	24,3	12,5	1,2	5,6	12,4	3,9	21,2	14,6	1,7	0,7	0,8
<i>The whole country</i>	24,3	12,5	1,2	5,6	12,4	3,9	21,2	14,6	1,7	0,7	0,8	1,0
01 Østfold	27,8	11,4	0,6	4,8	12,6	2,5	19,6	17,1	0,6	1,4	0,9	0,8
02 Akershus	23,6	12,3	0,7	3,2	7,9	4,0	31,7	14,4	0,5	1,0	.	0,6
03 Oslo	22,4	16,9	3,0	0,7	6,1	5,9	29,1	13,0	0,3	0,6	1,3	0,8
04 Hedmark	37,6	13,7	0,4	9,1	7,7	2,1	12,7	11,1	0,8	3,3	0,8	0,8
05 Oppland	36,4	11,2	0,5	12,1	10,0	3,3	12,7	10,8	.	1,0	0,8	1,2
06 Buskerud	27,5	11,6	0,5	5,6	9,0	2,6	24,6	16,2	0,6	.	1,0	0,8
07 Vestfold	21,6	11,6	0,6	3,3	11,0	2,8	25,5	18,7	0,6	0,9	1,1	2,4
08 Telemark	29,3	14,5	0,7	4,9	13,1	2,8	14,6	17,7	0,6	0,4	0,8	0,6
09 Aust-Agder	19,8	11,1	0,5	4,2	20,5	3,9	20,9	16,6	0,7	.	0,8	1,1
10 Vest-Agder	16,7	10,4	0,4	3,6	26,2	3,5	23,2	10,7	0,8	.	0,7	3,8
11 Rogaland	17,8	8,8	0,6	5,1	19,0	4,8	22,7	18,2	1,1	.	0,8	1,2
12 Hordaland	19,6	10,8	3,7	3,9	15,6	4,7	21,7	16,5	1,2	0,5	0,9	0,9
14 Sogn og Fjordane	22,4	11,8	0,4	17,7	16,3	5,4	12,8	10,0	2,1	.	0,7	0,5
15 Møre og Romsdal	19,5	8,8	0,4	6,6	19,8	6,5	17,3	17,2	1,7	1,0	0,8	0,5
16 Sør-Trøndelag	28,9	15,5	1,1	6,9	9,9	3,3	17,8	11,9	1,4	1,6	0,9	0,8
17 Nord-Trøndelag	32,4	13,8	0,4	15,5	10,4	3,4	10,3	10,6	1,9	.	0,5	0,8
18 Nordland	24,2	14,1	0,9	8,8	11,1	2,2	13,1	13,3	10,9	0,4	0,5	0,6
19 Troms	22,1	14,8	0,8	6,5	12,2	2,4	15,7	14,1	10,0	.	0,6	0,9
20 Finnmark	26,8	18,5	0,8	4,3	11,7	1,7	15,7	10,5	6,4	.	0,5	3,0

¹ Se liste over partiforkortelser i pkt. 4.1 i tekstdelen. See list of abbreviations for parties/electoral lists item 4.1 in the text.

Tidligere utkommet på emneområdet*Previously issued on the subject***Statistik vedkommende Valgmandsvalgene og Stortingsvalgene****Statistics of Electoral College and Storting Elections 1815-1885: Nos III 219,**

1888: Medd. fra Statist. Centralbureau 7, 1889, suppl. 2, 1891: Medd. fra det

Statist. Centralbureau 10, 1891, suppl. 2

III	245	1894
III	306	1897
IV	25	1900
IV	109	1903

Stortingsvalget Storting Election

V	49	1906
V	128	1909
V	189	1912
VI	65	1915
VI	150	1918
VII	66	1921
VII	176	1924
VIII	69	1927
VIII	157	1930
IX	26	1933
IX	107	1936
X	132	1945
XI	13	1949
XI	180	1953
XI	299	1957
XII	68	1961
A	126	1961
A	134	1965
XII	199	1965
A I	308	1969
A II	340	1969
A III	354	1969
A I	606	1973
A II	613	1973
A	930	1977
B I	261	1981
B II	297	1981
B I	594	1985
B II	630	1985
B	910	1989
C	170	1993
C	478	1997

De sist utgitte publikasjonene i serien Norges offisielle statistikk

Recent publications in the series Official Statistics of Norway

- C 682 Jaktstatistikk 2000 *Hunting Statistics 2000*. 2001. 58s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4985-6
- C 683 Fiskeristatistikk 1997-1998 *Fishery Statistics 1997-1998*. 2001. 107s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4988-0
- C 684 Barnehager 2000 *Kindergartens 2000*. 2001. 56s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4991-0
- C 685 Lakse- og sjøarefiske 2000 *Salmon and Sea Trout Fisheries 2000*. 2001. 39s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4996-1
- C 686 Statistikk over eiendomsdrift, forretningsmessig tjenesteyting og utleievirksomhet 1999 *Real Estate, Renting and Business Activities 1999*. 2001. 59s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4998-8
- C 687 Varehandelsstatistikk 1999 *Wholesale and Retail Trade Statistics 1999*. 2001. 91s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-4999-6
- C 688 Byggjearealstatistikk 2000 *Building Statistics 2000*. 2001. 55s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5001-3
- C 689 Bygge- og anleggsstatistikk 1999 *Construction Statistics 1999*. 2001. 67s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5004-8
- C 690 Olje- og gassvirksomhet 2. kvartal 2001. Statistikk og analyse *Oil and Gas Activity 2nd Quarter 2001. Statistics and Analysis*. 2001. 85s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5006-4
- C 691 Elektrisitetsstatistikk 1999 *Electricity Statistics 1999*. 2001. 68s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5011-0
- C 692 Kulturstatistikk 2000 *Culture Statistics 2000*. 2002. 125s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5015-3
- C 693 Framskrivning av folkemengden 1999-2050. Nasjonale og regionale tall *Population Projections 1999-2050. National and Regional Figures*. 2002. 58s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5018-8
- C 694 Olje- og gassvirksomhet 3. kvartal 2001. Statistikk og analyse *Oil and Gas Activity 3rd Quarter 2001. Statistics and Analysis*. 2002. 119s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5019-6
- C 695 Veitrafikkulykker 2000 *Road Traffic Accidents 2000*. 2002. 27s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5022-6
- C 696 Pleie- og omsorgsstatistikk 1994-2000 *Nursing and Care Statistics 1994-2000*. 2002. 53s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5023-4
- C 697 Kommunehelsetenesta 1990-2000. Førebyggjande tenester, lege- og fysioterapitenester *Municipal Health Service 1990-2000. Preventive Services, General Medical Practise and Physiotherapists*. 2002. 43s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5025-0
- C 698 Fiskeristatistikk 1998-1999 *Fishery Statistics 1998-1999*. 2002. 106s. 155 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5026-9
- C 699 Spesialisthelsetjenesten 1990-2000. Somatiske sykehus, psykiatriske institusjoner m.m. *Specialist Health Service 1990-2000. General Hospitals, Psychiatric Institutions, etc*. 2002. 89s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5030-7
- C 700 Fiskeoppdrett 1999 *Fish Farming 1999*. 2002. 76s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5037-4
- C 701 Inntekts- og formuestatistikk for husholdninger 1997-1999 *Income and Property Statistics for Households 1997-1999*. 2002. 105s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5038-2
- C 702 Olje- og gassvirksomhet 4. kvartal 2001. Statistikk og analyse *Oil and Gas Activity 4th Quarter 2001. Statistics and Analysis*. 2002. 78 s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5039-0
- C 704 Levekårsundersøkinga 1996-1998. 2002. 67s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5042-0
- C 705 Helsestatistikk 1992-2000 *Health Statistics 1992-2000*. 2002. 78s. 140 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5043-9
- C 707 Utslipp og rensing i den kommunale avløpssektoren 2000 *Discharges and treatment in the municipal wastewater sector in 2000*. 2002. 32s. 115 kr inkl. mva. ISBN 82-537-5058-7